

Teozofska misel

Leto 2019
Št. 3-4

Glasilno Teozofskega društva v Sloveniji

BESEDILO SKLEPOV, KI JIH JE SPREJEL GENERALNI SVET TEOZOFskega DRUŠTVA

SVOBODA MISLI

Ker se je Teozofsko društvo razširilo daleč po svetu in ker so pripadniki vseh ver postali njegovi člani, ne da bi se pri tem odpovedali posebnim dogmam, naukom in verovanjem svojih religij, menimo, da je treba poudariti, da ni nobenega nauka, nobenega mnenja, pa naj bi ga učil in zastopal kdorkoli, ki bi kakor koli vezal člane Društva, in nobenega nauka, ki ga ne bi mogel vsak član sprejeti ali zavrniti. Edini pogoj za članstvo je soglasje s tremi društvenimi cilji. Noben učitelj ali pisatelj od H.P.B. naprej ni avtoriteta, da bi vsiljeval članom svoje nauke ali mnenja. Sleherni član ima pravico, da se priključi kateri koli miselni šoli, ki si jo utegne izbrati, nima pa pravice, da bi svoj izbor vsiljeval drugim. Nobenega kandidata za funkcijo v Društvu in nobenega volivca ne moremo šteti za nesposobnega za kandidaturo ali volitve zaradi njegovega prepričanja ali ker pripada neki drugi miselni šoli. Mnenja ali verovanja ne dajejo niti predpravic niti nimajo za posledico kazni. Člani Generalnega sveta z vso resnostjo zahtevajo od vsakega člana TD, da ohranja, brani in se ravna po teh osnovnih načelih in da uveljavlja svojo pravico do svobode misli in njenega izražanja v okviru vljudnosti in spoštovanja drugih.

SVOBODA DRUŠTVA

Teozofsko društvo sodeluje z vsemi drugimi organizacijami, ki s svojimi cilji in aktivnostmi omogočajo tako sodelovanje, vendar je in ostaja od njih popolnoma neodvisna organizacija, ki ni posvečena nobenim drugim, razen lastnim smotrom. Društvo namerava razviti svoje delo po najširših in najbolj obsežnejših smernicah, napredovati k svojim trem ciljem, se po njih ravnati v skladu z božansko Modrostjo, ki je vsebovana v imenu Teozofija.

Univerzalno bratstvo in Modrost sta nedoločena in neomejena in vsak član Teozofskega društva ima popolno svobodo mišljenja in delovanja, vendar pa skuša Društvo vedno obdržati svoj poseben in edinstven značaj, zato se ne pridružuje in ne istoveti z nobeno drugo organizacijo.

Teozofska misel

Glasilo Teozofskega društva v Sloveniji

Letnik: XXXIV

Leto: 2019 / št. 3-4

VSEBINA

POT DO LEPOTE	5
Tim Boyd	
UMETNOST DIALOGA	15
P. Krishna	
NUJA PO NOVEM UMU	19
Ricardo Lindeman	
ISKRICE BREZČASNE MODROSTI	25
NAJGLOBLJE ZNOTRAJ	27
Mary Anderson	
NAZAJ NA GORSKI VRH	29
Anton Rozman	
DUHOVNA ORGANIZACIJA IN IZKORIŠČANJE	31
Rohit Mehta	
IZ ZGODOVINE TEOZOFKEGA DRUŠTVA - NOVI CIKEL	38
H. P. Blavatsky	

Fotografija na naslovnici: *Plasti narave*, Anton Rozman

Za Teozofsko društvo v Sloveniji:
Irena Primc

ISSN 1854-7087

O LEPOTI

*Ni podoba, ki bi jo radi videli,
ali spev, ki bi ga radi slišali,
marveč podoba, ki jo vidite,
čeprav imate zatisnjene oči,
in spev, ki ga slišite,
čeprav imate zamašena ušesa.*

*Ni sok razpokanega lubja
ali perut pritrjena na kremplje,
temveč je nenehoma cvetoči vrt
in jata angelov v nenehnem letu.*

*Orfaležani, lepota je življenje,
kadar življenje odstre kopreno
s svojega svetega obličja.
Toda vi ste to življenje
in vi ste ta koprena.
Lepota je večnost,
ki samo sebe gleda v ogledalu.
Toda vi ste ta večnost
in vi ste to ogledalo.*

*Kahlil Gibran
Prerok (odlomek)*

POT DO LEPOTE

Tim Boyd

Preden se lotim teme, bi bilo dobro in pošteno, da se nekoliko razbremenim odgovornosti: ker je obsežnost teme, lepota, tako kot resnica, neizčrpna in vedno navzoča, lahko zagotovem, da bo ta pripoved nujno pomanjkljiva - pomanjkljiva pripoved o neopisljivi temi. Najboljši pristop bo, da lepote ne obravnavamo kot nekaj, kar bi moralo biti opredeljeno, temveč bomo raje ta večer preživeli kot da bi šli skupaj na sprehod, podobno kot na sprehod tukaj v Adyarju, v katerem smo predele zasadili z drevjem in umestili templje znotraj teh gozdov. Sprehodili se bomo skozi to temo o lepoti, in morda bomo lahko med sprehodom ujeli utrinke lepote. Če se bo to zgodilo, bomo storili, kar bo v naši moči.

Leta 1880, eno leto po tem, ko je Teozofsko društvo (TD) preselilo svoje delovanje v Indijo, je polkovnik H. S. Olcott obiskal maharadžo v Benaresu (danes Varanasi). Kmalu po prihodu tja se mu je pridružila H. P. Blavatsky (H. P. B.). Med bivanjem sta se seznanila z družinskim geslom maharadže: "satyannasti paro dharma" ali "Ni Dharme višje od Resnice", ki smo jo prevedli kot: "Ni religije višje od Resnice". Kmalu po tem obisku sta ustanovitelja ta moto izbrala kot moto TD.

Od takrat smo se navdušeno osredotočili na Resnico in iskanje Resnice. Pravzaprav je iskanje tisto, na katerega se v našem društvu najbolj osredotočamo, kajti sama Resnica je za nas nekaj iluzornega ali zastrtega. Pri svojem osredotočenju na to iskanje Resnice smo morali veliko pozornosti nameniti "majhnim" resnicam (z malim 'r'), in teh je veliko.

V okviru učenj teozofije, kot jih poznamo, je nekaj kategorij, ki jih obravnavamo. Nekatere teh manjših resnic zadevajo večdimenzionalno naravo našega vesolja in nas samih. Sedmerna narava človeka in tega vesolja je bila ena izmed resnic, ki je bila osvetljena. Osredotočili smo se tudi na to, da gre za vesolje, v katerem je inteligenca vedno navzoča. V tem vesolju ni niti enega mesta, kjer se inteligenca ne bi manifestirala. Ne glede na to, ali gremo od mineralnega do rastlinskega, živalskega, človeškega, devskega (angelskega),

pa vse do višjih nevidnih kraljestev Narave, vsak vidik teh kraljestev razkriva globoko medsebojno povezano inteligenco. To je ena od resnic, na katero se običajno osredotočamo.

Precejšno pozornost smo namenili tudi naši vlogi v tem vesolju, v katerem smo se znašli. To, da imamo določeno odgovornost, je ena od stvari, ki se jih zavedamo. Nismo zgolj “naključno sovpadanje atomov”, ki gre križem rok skozi svet. V nezrelah fazah našega razpiranja se premalo zavedamo, da bi lahko sprejeli kakšno večje vodstvo. V Temeljnih predlogih *Tajnega nauka* H. P. B. opisuje, da na začetku “naravni impulz” spodbudi našo rast. V to nas potisne, spodbudi Narava. Podobno kot veter odpihne odpadlo listje, nas v to potisnejo okoliščine in okolje.

Vendar prihaja čas - in to je najpomembnejši čas za vsakogar, ki se mu zdi teozofsko delo smiselno - ko se nam posveti, da imamo sposobnost izbire. Sprejeti je treba zavestne odločitve. V tem procesu izbiranja postanejo osrednja tista prizadevanja, ki jih spodbudimo in oblikujemo sami. Središče naše pozornosti tako postane prevzemanje lastne odgovornosti in različnih načinov vzajemnega delovanja s procesi razpiranja. To je še ena od teh resnic - ideja, da se vsak od nas razpira in sodeluje v tem procesu, ter da obstaja nekaj veličastnega, kar se lahko in se na koncu tudi razkrije. To je tudi ena od teh resnic.

Te resnice z “majhnim r”, ki so nam bile dane in s katerimi se nenehno srečujemo, so podobne lestvi, po kateri se vzpenjamo navzgor, korak za korakom. Ko se premikamo skozi ta proces, se začnemo zavedati, da to niso ločena dejstva ali procesi. Medsebojna povezanost in soodvisnost teh mnogih resnic začne našemu notranjemu očesu razkrivati vzorec, ki je vtisnjen v vesolje na sleherni stopnji, s katero se srečamo. Vzorec je enak v vseh svojih delih. Odnos, ki mu začnemo pričevati, je izražen v hermetičnem aksiomu: “Kakor je zgoraj, tako je spodaj. Kakor je znotraj, je tudi zunaj.” Čim globlje se potopimo, tem več elementov tega vzorca nam postane vidnih.

Ta vzorec opisuje naravo vesolja in naših izkušenj v njem. Tisti, ki so se bolj poglobili vanj, ga lahko opišejo. Beseda, ki bi jo uporabili za ta vzorec, bi bila “lep”. V medsebojnih povezavah, ki obstajajo povsod, je nedoumljiva lepota. Konfucij je izjavil: “Vse ima svojo lepoto, vendar je ne vidijo vsi.”

To je okoliščina, v kateri smo se znašli. Vse od vzvišenih izrazov velikih mojstrov in učiteljev do procesov razpada, zloma, celo bolezni, ima lepoto, red in vzorec, ki deluje znotraj, in vse je del te Enosti, ki jo nenehno poudarjamo.

V TD smo porabili veliko manj energije za spoštovanje ali iskanje lepote, kot pa jo imamo za iskanje resnice.

Pred leti, za katera se glede na tehnološki razvoj zdaj zdijo kot starodavna, sem imel med potovanji svoj kovček vedno napolnjen s knjigami, ki sem jih bral. Od nastanka e-knjig in iPadov je moja potujoča knjižnica sestavljena iz 300 do 400 knjig, ki se nahajajo v napravi, veliki kot majhna podloga za papir. Ena od teh knjig, s katero potujem, je *Tajni nauk* (TN). Nekega dne sem iz radovednosti vtipkal besedo "resnica", da bi videl, kolikokrat se ta pojavi v TN; pojavila se je 519-krat. Nato sem vtipkal besedo "lepota" in na več kot 1500 straneh se je pojavila le 38-krat. V *Glasu tišine*, v mnogo manjši knjigi, se je "resnica" pojavila 27-krat, "lepota" pa enkrat. V *Ob nogah učitelja*, ki je v bistvu pamflet, se je "resnica" pojavila samo 4-krat, "lepota" pa niti enkrat.

To je zgolj zanemarljivo dejstvo, vendar kaže na našo nagnjenost znotraj TD. Nagnjeni smo k osredotočenju na resnico z osnovnimi sredstvi za približevanje k Resnici skozi manjše, pogosto intelektualne resnice. Tako se ponavadi zapičimo v svoje stališče o manjših resnicah, s katerimi smo se srečali.

Kaj je torej lepota? Seveda je to vprašanje, na katerega ne morem zadovoljivo odgovoriti. Kar lahko storim, je naslednje. Zahodni svet Evrope in Amerike ter tisti kraji, kjer so zahodni narodi pustili svoj odtis, so dežele, v katerih religiozni pristop k modrostni tradiciji izhaja iz judovsko-krščanske tradicije. Torej, Sveto pismo je tam zelo cenjeno. Del Svetega pisma je posebna knjiga, Knjiga psalmov, ki obsega 150 psalmov. Vsak od njih je bil sprva napisan kot pesem. Nekateri od njih so hvalnice božanskemu, nekateri so prošnje za pomoč v času stiske, druge so pesmi zahvale, itn.

Za vsakogar, ki je bil vzgojen v tem zahodnem okolju, obstaja en poseben psalm, s katerim je prišel v stik vsak človek in si ga je verjetno celo zapomnil - 23. psalm. To je psalm zaupanja v Gospoda, zaupanja v zaščitni vpliv Bo-

žanskega. Ta 23. psalm se začne takole: “Gospod je moj pastir; nič mi ne manjka.” Gospod je prikazan kot tisti, ki vodi in skrbi za ovce (za nas). Psalm se nadaljuje: “Na zelenih pašnikih mi daje ležišče; k vodam počitka me vodi. Mojo dušo poživlja, vodi me po pravih stezah zaradi svojega imena.” Psalm nato preide na druge vidike božanske zaščite in zaupanja: “Tudi če bi hodil po globeli smrtne sence, se ne bojim hudega, ker si ti z menoj, tvoja palica in tvoja opora, ti, me tolažita. Pred mano pogrinjaš mizo vpričo mojih nasprotnikov; z oljem mi maziliš glavo, moja čaša je prepolna. Le dobrot in milina me bosta spremljali vse dni mojega življenja; prebival bom v hiši Gospodovi vse dni življenja.” V krščanski tradiciji je ta 23. psalm razodet vsakemu otroku.

Pred mnogimi leti sem bil zaradi svoje funkcije navzoč na nekem dogodku in tam je bil znani gledališki igralec, ki so ga prosili, da recitira 23. psalm, kar je tudi storil. Bil je izjemen, saj so bile njegove besede tako popolno oblikovane: način, kako je izražal besede, je bilo mogoče slišati po celotni sobi; njegova izgovorjava je bila brežhibna. Poslušanje tega psalma, ki je bil tako dobro povedan, je bila res izredna izkušnja. Tam je bil tudi majhen starček. Bil je pobožni kristjan, ki je v življenju doživel številne preizkušnje. Prišel je in recitiral isti psalm, in ko je recitiral, njegova dikcija in izgovorjava nista bili tako dobri, njegov glas je bil mehak in ni ga dobro obvladoval, a očiten občutek njegovega zedinjenja in popolnega zaupanja v tega božanskega pastirja je bil tako globok, da so vsi v sobi utihnili. Ko je končal, so se nekateri odzvali z jokom, drugi pa so samo zmajevali z glavo in edina beseda, ki so jo lahko izgovorili, je bila: “Lepo”.

Ko govorimo o lepoti, uporabljam to doživetje kot svoj najboljši približek za njeno definicijo. Ne opredeljuje se z besedami, temveč z občutkom, da je okrog nas neka vseprisotnost, ki nam je dostopna od trenutka do trenutka. Ti trenutki se zgodijo, ko se znajdemo v tej prisotnosti, in to ni stvar misli. Ko je ta moški govoril, so se vsi navzoči, vsaj trenutno, osvobodili običajnega miselnega cikla. Privdignjeni smo bili k vratcem in skozi ta vratca se nam je pokazala lepota sama. To je narava izkušnje lepote. Definicija je drugotnega pomena. Izkušnja temelji na vseprisotnosti in nikakor ni ločena od resnice. S to recitacijo starca je prišel občutek *moči*, občutek miru.

Pogosto pri našem obravnavanju zadev, povezanih s teozofskimi učenji, ni zgolj primerno, ampak nujno, da stvari razdelimo v kategorije. Tako je na primer v *Glasu tišine* naštetih sedem budističnih *paramit* ali popolnosti (vrlin): velikodušnost (*dana*), harmonija (*sila*), vztrajnost (*virya*), potrpežljivost (*kshanti*), ravnodušnost do užitka in bolečine (*virago*), meditacija (*dhjana*) in modrost (*prajna*). Običajno se osredotočamo na njih, kot da bi nekako lahko izolirali eno od druge, a vendar, ali je mogoče imeti radodarnost in ne imeti modrosti, ali biti potrpežljiv in ne imeti vztrajnosti ali ločevati katero od teh lastnosti od druge?

Za naše namene, za nas kot za omejena in še razvijajoča se človeška bitja, je takšna razvrstitev nujna. Verjetno nismo tako napredni, kot si predstavljamo, da smo in ne sežemo tako visoko kot razmišljamo o sebi. Podobno je z lepoto. V današnjem svetu je lepota obravnavana na več različnih načinov, toda večji del tega, kar štejemo za lepo, je bil vsajen v nas s pomočjo naše kulture, družine in družbe. Od trenutka, ko duša zasede telo, se začne proces vcepljanja kulturnih pogledov v to zavest.

V vsakega, ki je rojen v družino, se vtisnejo družinska genetika, vera, narodnost, vrednote, itn. Skupaj s temi pogledi prihaja tudi dojemanje stvari, ki so lepe. Ni nujno, da se ti pogledi prenesejo na druge kulture. Na primer, v Združenih državah Amerike je v zadnjih nekaj desetletjih občutek za žensko lepoto vključeval izjemno telesno vitkost. V drugih delih sveta veljajo za lepa polnejša telesa. V Koreji v tem času velja za moško lepoto brezhibno pobeljena koža. Drugod se jim zdi ta ideja o moški lepoti čudna.

Širom po svetu, kjer živijo rjavi prebivalci sveta, iz različnih razlogov vedno obstaja ogromna industrija, ki prodaja izdelke za posvetlitev kože teh ljudi. Svetovni standard, ki je v veliki meri prisoten v tem določenem času, običajno pravi, da je belina lepša. Ljudje v bolj severnem podnebjju poskušajo porjaveti. Standardi lepote so zelo spremenljivi in resnično nepomembni za lepoto in morda škodijo naši sposobnosti, da dejansko dostopimo do resnično lepega.

Sokrat je dejal: "Z lepoto vse lepe stvari postanejo lepe." Lepota sama, brez oblikovnih podrobnosti, daje videz lepote tistim stvarim, ki jih opažamo. Ko

gledamo ljudi, kraje in stvari ter glede na kulturne vrednote določimo, kaj je lepo, je s fizičnega vidika lepota nekaj razdrobljenega.

V zahodni civilizaciji imamo nekaj, kar imenujemo “zlata sredina” ali “božansko razmerje” ali “zlato razmerje”, ki opisuje matematično razmerje za določanje lepote. Mnogi menijo, da gre za univerzalni in absolutni standard, vendar pa tudi ta standard ne velja za vse kulture. Na Japonskem imamo filozofijo lepote, ki izhaja iz zenske tradicije in se imenuje “*wabi-sabi*”. V bistvu to, kar ta filozofija označuje kot lepo, zahteva stvari, ki so nujno minljive, pomanjkljive in nepopolne. Cvetlični vzorec, ki ga imamo letos odtisnjene na našem programu konvencije, izhaja iz tradicije cvetličnega urejanja *wabi-sabi*. Tako pri predmetih, ki se poškodujejo z uporabo, njihova minljivost ustvarja določeno lepoto, ki morda v nasprotnem primeru ne bi obstajala. V tej tradiciji stroga simetrija zahodne “zlate sredine” ne pomeni nekaj lepega.

Kako torej dostopamo do lepega, ki se pojavlja na toliko različnih načinov? Najbolj prisoten in takojšen dostop nam je zagotovljen s pomočjo komunikacije z naravo. Žal pa naravni svet za mnoge ljudi vse bolj postaja razkošje. H. P. B. je napisala članek z naslovom “Civilizacija, smrt lepote”. Večina ljudi v današnjem svetu živi v urbanih okoljih, ki so bila v glavnem načrtovana brez zadostnega razmišljanja o naravnem svetu. Vendar pa nas energetski vzorci v naravi stabilizirajo, zato se k njej vedno znova vračamo.

Če bi iskali definicijo Narave, bi šlo za nekaj takega: “Narava je vse, razen človeštva in njegovih stvaritev.” V svetu človeških stvaritev so ritmi in vzorci, ki so na voljo v naravnem svetu, uničeni. V svetu, ki ga je ustvaril človek, so neveljavni. Čutimo, da je tako in to ima vedno večji vpliv v današnjem svetu. Poleg tega se s teozofskega načina gledanja na stvari zavedamo, da obstajajo še druge ravni inteligence, ki se povezujejo z naravo in naravnimi okolji. Kraljestvo *dev* živi in prebiva na območjih, kot je ta tukaj v Adyarju in je zaradi tega primeren za srečanje z lepoto.

Tisti, ki so imeli mistične izkušnje, so čutili zvezo z Božanskim. Večina teh izkušenj se je tako ali drugače pojavila v naravi. V mističnih tradicijah sveta sta ljubezen in lepota središče mističnega pristopa, tako kot je resnica v središču teozofskega pristopa. Želja po poenotenju z vseobsežnim lepim Božan-

skim je cilj mistika. Skozi zgodovino smo imeli v tem procesu mnogo velikih ljudi z izkušnjo združitve, ki so nadaljevali svojo pot tako, da so za vse nas ostale postali veliki zdravilci in učitelji.

Obstaja čudovita majhna knjižica od krščanskega mistika, ki je bila napisana v poznem 14. stoletju - knjiga, ki se imenuje *Oblak neznanja*. V njej anonimni menih, ki je knjižico napisal kot vodnik k dostopu do mistične zveze z Božanskim, govori o dveh različnih fazah tega procesa. Po eni od njih se s pomočjo ljubezni usmerimo k Božanskemu. Tako pravi: "Z ljubeznijo lahko Boga dobimo in obdržimo, a z mislijo nikoli." Torej se človek lahko zgolj z ljubeznijo približa Božanskemu in nikoli z mislijo, kajti ta se ne more dvigniti višje od ravni miselne dejavnosti.

V tem procesu približevanja Božanskemu je po opisu tega anonimnega meniha "oblak neznanja" tisti, v katerega vstopamo. Oblak, neka prikrita narava, pred nami skriva Božansko navzočnost, ki jo iščemo, vendar se zaradi neposrednega vpliva svoje ljubezni prestavimo v njeno navzočnost. Menih pravi, da obstaja še drugi oblak, ki ga moramo ustvariti zase, da bi dejansko imeli izkušnjo Božanskega, to je "oblak pozabe". Ta drugi oblak pomeni, da se prenehamo vpletati v svoje različne misli, želje, prijateljstva in dejanja, ki jih moramo opraviti. V tradiciji joge se ta oblak pozabe imenuje *pratyahara* – odtegnitev svojih čutov/čutil od zunanjih predmetov in s tem obvladanje uma. Prav v tem vmesnem prostoru srečamo Lepoto ali Božansko.

Bilo je veliko ljudi, ki so delovali v tej smeri bodisi znotraj bodisi zunaj posebnih duhovnih tradicij. Način pristopa je lahko bolj praktičen. Knjižica *Oblak neznanja* je priročnik za mistike. Morda nismo vsi zainteresirani za to, a vseeno si vsi želijo lepoto v svojem življenju. Veliki izumitelj po imenu Buckminster Fuller, ki je ves čas razmišljal o nečem skrajnem, je pripomnil: "Ko poskušam rešiti neko težavo, nikoli ne razmišljam o lepoti." A dodaja: "A ko sem našel rešitev, je napačna, če ni lepa." Lepota mora biti del vsega, kar je resnično – to dvoje je nerazdružljivo.

Med drugo svetovno vojno je na Dunaju v Avstriji živel judovski psiholog. Ločen je bil od družine in odpeljan v koncentracijsko taborišče. Nikoli več ni videl svoje družine. V štirih letih, ki jih je preživel v različnih taboriščih,

je napisal knjigo, ki je bila proglašena za eno od največjih knjig 20. stoletja. Knjiga dr. Victorja Frankla ima naslov *Človekovo iskanje smisla*. Bil je psihiater in nevrolog, ki je razvil pristop k psihologiji, imenovan logoterapija. Po Sigmundu Freudu in Carlu Jungu je v psihologiji predstavljal tretji val.

Temeljno načelo njegovega pristopa je, da človeška bitja potrebujemo smisel v svojem življenju, dobimo ga pa na tri načine, od katerih sta prva dva (1) iz dela, ki ga opravljamo, in (2) iz našega občutka za kraj. Za mnoge ljudi obstajajo kraji, ki dajejo smisel njihovem življenju, tako kot na primer dom njihovih prednikov ali kakšen sveti prostor.

Vendar v razmerah, v katerih se je znašel Frankl, ta dva vira smisla nista bila na voljo. S tem, ko je bil odrezan od svojega življenja in prakse na Dunaju ter nameščen v grozotno in ponižujoče ozračje koncentracijskih taborišč, mu je bil odvzet tudi običajni izbor - kdaj bo zjutraj vstal, kaj bo jedel, koga bo videl, ali kakšen poklic bo opravljal. V takšnih pogojih obstaja tretja kategorija, poleg občutka za delo in mesto, ki daje smisel življenju: (3) svoboda in volja do izbire, ki nikoli ne izgine. Ne glede na to v kakšnih okoliščinah se znajdemo, imamo še vedno v sebi to sposobnost, da izbiramo.

Navajal je primere, kako ga je volja do izbire vodila skozi čas, ki ga je preživel v koncentracijskih taboriščih. Ena od glavnih stvari, ki mu je omogočila preživeti grozljivo izkušnjo, je bila njegova zavestna izbira, da vidi lepoto. Opisuje, kako je nekega dne jedel svoj dnevni obrok juhe. Ta še zdaleč ni bila hranljiva in zaporniki so jo opisovali kot "umazano vodo". Ko je pogledal v skledo, je v njej lebdela ribja glava. Poglubljal se je v tisto ribjo glavo, v lepoto lusk, v način, kako so oči odbijale svetlobo in v lesketajočo kožo. Njihova lepota se ga je globoko dotaknila. Dejal je, da sta ga kot zapornika v koncentracijskem taborišču lepota umetnosti in narave zadeli tako kot še nikoli dotlej. Vedno lahko izberemo.

Mahatma Gandhi je napisal avtobiografijo z naslovom *Moji eksperimenti z resnico*. Ta naslov mi je zelo všeč, ker govori o eksperimentiranju, s katerim se vsi ukvarjamo. Iz svoje lastne izkušnje lahko povem, da sem prišel v TD v Chicagu, ker sem spoznal človeka, ki je predano živel za teozofijo in je znal govoriti mlajšim generacijam (star sem bil 19 let). V tistem času sem bil v

skupini mladih iz vse države, ki je nekako našla pot do tega človeka v Chicagu in ne da bi se tega zavedali, smo zasnovali teozofsko skupnost.

Če se ozrem na to izkušnjo, ki se je zgodila pred toliko leti, je bil to v marsičem nek eksperiment, ne zgolj z resnico, ampak tudi z lepoto. To je zato, ker smo se znašli v soseski v Chicagu, ki je bila nekoč imenitna, a je z leti močno nazadovala. Mnogi ljudje v tem območju so bili iz nefunkcionalnih družin, mnogo stavb je bilo zapuščenih, tretjina zemlje pa je imela proste parcele, na katerih naj bi bila domovanja. Na to območje smo prišli preučevati teozofijo, imeli pa smo tudi to prednost, da smo bili mladi in z brezmejno energijo, ki sodi k mladosti. Naša skupina je dala na kup malo denarja, ki smo ga imeli, in kupila sosednjo zgradbo, ki je bila v slabem stanju. Prvo, kar smo storili, je bilo, da smo jo začeli olupševati: kjer še ni bilo trave, smo jo posejali; kjer že leta ni cvetela nobena cvetlica, smo zasadili cvetlične vrtove. Nato smo prevzeli skrb za nekaj prostih parcel in začeli gojiti zelenjavo. Mladi v soseski so začeli to dejavnost opazovati in želeli so postati del nje. Postavljali bi vprašanja o tej "teozofski stvari". Tako smo podnevi delali, ponoči pa smo s temi mladimi ljudmi imeli tečaje o teozofiji.

Kjerkoli je bilo treba kaj za storiti, smo prevzeli, da bi olupšali. V tem procesu olupševanja se je to dotaknilo mnogih življenj. Številni mladi v soseski so imeli težave z zasvojenostjo, mnogi so trpeli zaradi občutka depresije, ki je izhajal iz nesposobnosti predvideti pozitivno prihodnost. Mnogi od teh ljudi so prišli, da bi govorili o depresiji in z vprašanji, kaj bi lahko storili. Pogosto bi jim v roke dali lopato in rekli: "Pojdi z nami, da bomo skupaj prekopali ta vrt! Pozneje lahko govorimo o depresiji." Presenetljivo je, kako naporno fizično delo pomaga človeku pozabiti na depresijo! In to je izkusilo mnogo mladih, ki so šli skozi dramatične spremembe v svojem življenju. In prav res je bilo vse to rezultat poudarka na lepoti.

Lepota je privlačna, močna. To je nujna potreba, prav tako kot hrana, zavetje in ljubezen. Ko razmišljamo, kaj lahko naredimo pri teozofskem delu, se včasih po nepotrebnem omejujemo. Pogosto čutimo, kot da je preobleka teh resnic v besede in njihov prenos na nekoga drugega osnova našega dela. Jasno je, da ima to svojo vrednost, vendar pa so številni načini, s katerimi lahko

vplivamo na ta svet, enako omejeni kot tudi število stvari, ki smo jih sposobni narediti.

Zelo mi je bilo všeč, kar je na koncu svojega govora povedal dr. James Tepfer, ko je govoril o Gandhiju in teozofiji. Povedal je, da so danes po vsem svetu nastale majhne “eko-skupnosti” - osredotočene, magnetne skupine, ki s svojim življenjem kot zgledom na planetu zavestno ali nezavedno ustvarjajo jedro nove zavesti. To, da vsak tak napor dobi podporo in vodstvo iz višjih virov je ena od značilnosti vsakega vloženega truda za vzpostavitev tega prihajajočega višjega reda bivanja. Mi smo bili takšna skupnost v Chicagu, ne da bi to iskali.

Če se v svojih teozofskih središčih vsaj nekoliko ne osredotočimo na lepoto, potem omejujemo svojo osredotočenost tudi na resnico. Zelo enostavno je odsevati pogled, pritegniti pozornost ljudi k nečemu lepemu, kar kaže na lepoto, ki je za tem. V današnjem svetu narašča zavedanje o poseganju po nelepem, škodljivem in neživljenjskem. Ob soočanju s temi stvarmi se mnogi med nami počutimo nemočni: “Kaj lahko storim? Sem zgolj ena majhna ose-bica!” Vendar med nami ni človeka, ki ne bi mogel nečesa začeti, ki ne bi mogel izbrati, da bi videl lepoto in zrcaliti smisla v svojo okolico ali pa v mislih, ki jim dopuščamo, da tečejo v naših umih. Tudi pri teh stvareh imamo izbire, tako da problem bodisi z dejanjem ali nedelovanjem rešujemo ali pa ga povečujemo.

Pot do lepega je tik pred nami. Obstaja prav v nas samih, vendar pa postane resnična šele takrat, ko vložimo nujno potreben trud, da jo spravimo v ospredje, da bi postala znana, da jo pripeljemo na ta svet.

Na začetku sem vam dejal, da bo to pomanjkljiva pripoved o neopisljivi temi. Mislím, da je bila to poštena ocena, vendar upam, da ni bila nekoristna. Želim vas spodbuditi, da polepšate svoja življenja, da polepšate ta svet. Vsi imamo to sposobnost in zagotovo obstaja potreba po tem.

(The Theosophist, marec 2019, prevod I.P.)

UMETNOST DIALOGA

P. Krishna

Slovar definira “dialog” kot pogovor med dvema ali več osebami in tudi kot izmenjavo mnenj ali zamisli. Krishnamurti mu je pripisal precej globlji pomen in poudaril njegov pomen kot sredstva za religiozno raziskavo Resnice, ki jo je postavil kot neznano. Razlikoval je med poznavanjem resnice in uresničevanjem resnice ter uporabil dialog kot način za omogočanje slednje. Svete knjige vseh religij vsebujejo opise resnice, ki so jo uresničili veliki religiozni vidci, vendar pa nam ti opisi, ko jih beremo, ne razkrivajo resnice. Lahko kažejo na resnico, nam dajo idejo o njej in ustvarijo intelektualno razumevanje, vendar to ni isto kot uresničitev resnice. Krishnamurti je poskušal premostiti to vrzel skozi metodo, ki jo je imenoval dialog.

Dialog se zelo razlikuje od tistega, kar običajno imenujemo razprava ali polemika. Pogovor je običajno med ljudmi, ki so sprejeli določena stališča in želijo drug drugega v nekaj prepričati ali primerjati svoje poglede. Običajno zaupajo določenemu mnenju, ideologiji, verskemu prepričanju, političnemu sistemu ali narodnosti, in to s tega vidika dokazujejo. Večina naših univerzitetnih seminarjev in simpozijev, kot tudi mednarodne diplomatske izmenjave, so takšne narave. Prav takšne so dialektične razprave med filozofi ali verskimi voditelji različnih prepričanj. Začnejo se z znanjem, spodbujajo izmenjavo idej in se končajo z več znanja ter še več idejami. Ker je celotna vaja omejena zgolj na področje idej in znanja, ne vodi k uresničitvi globlje resnice. Po drugi strani pa se dialog kot način religioznega razglabljanja začne s tem, da ne vemo. Udeleženci vedo, da ne poznajo resnice, jo postavijo kot neznano in si želijo skupaj raziskati, da bi jo odkrili. S tem, ko ne vedo, se ne identificirajo z nobenim stališčem, ne poskušajo drug drugega prepričati, so skupaj in ne merijo moči drug z drugim. To je tako, kot da so na isti strani mize, resnica pa je na drugi strani.

Naše znanje, naša prepričanja in naša stališča so tista, ki nas ločujejo. Če jih postavimo na stran, bomo lahko začeli raziskovati kot dva prijatelja, ki sta globoko zainteresirana za proučevanje vseh vprašanj v življenju in za globlje razumevanje. Resnica se lahko razkrije v samem procesu raziskovanja vpra-

šanja, namesto da bi poskusili nanj hitro odgovoriti. Odgovor, ki ga je dal um brez globoke preučitve in razumevanja vsega, kar je vpleteno v zadevo, je zgolj površinsko mnenje in zato malo vredno za iskalca resnice. Ker to vemo, uma ne zanima oblikovanje mnenj v pogovoru in prihajanje do sklepov. Prav tako ne tekmuje z drugimi pri dospetju do resnice predvsem zato, ker ni ambiciozen in ne išče zadovoljstva, slave ali ugleda. To je um, ki poizveduje zaradi ljubezni do razumevanja, ne pa zaradi rezultata ali sklepa.

Um v dialogu dvomi v vsako mnenje, je skeptičen do vsakega sklepa, ker ga ne zanima besedni odgovor. Prizadeva si preseči besedo in doseči globok vpogled v resničnost. Išče dojemanje dejstev in celostno razumevanje vprašanja, ne le način za rešitev problema. Ker človek išče globoko ter neposredno dojemanje resnice in ne le prenosa znanja, v dialogu ni hierarhije. Ne obstaja delitev na učitelja in poučevanega – na tistega, ki ve in tistega, ki ne ve. Dialog se začne z opazovanjem in poskuša razlikovati med resničnim in napačnim. Ker poizvedba ne temelji na znanju, ni v njeni naravi prenos idej od tistega, ki ve, na tistega, ki ne ve. Gre bolj za skupno poizvedovanje o “tistem, kar je”, izvedeno z izredno ponižnostjo med prijatelji, ki vedo, da ne vedo, ampak želijo razumeti in spoznati resnico.

Ker v dialogu ne obstaja občutek za konkurenco, rivalstvo ali polemiko, tudi ni želje po ustvarjanju vtisa ali da bi nekdo kot prvi nekaj izpostavil, tudi ni pomembno, v čigavem umu se pojavi določena misel. Pomembno je le raziskati, kakšen pomen skuša ta misel posredovati in ali je ta resničen. Ker se ne strinjamo z nobenim stališčem, v dialogu tudi ni občutka delitve. Ko je um v opazovalnem načinu, ni pomembno, če v dialogu sodelujeta dve osebi ali dvesto oseb ali pa celo zgolj ena. Resnično nepristranski um lahko vidi vse strani vprašanja, ne da bi se navezal na katero koli stran, tako kot lahko resnično nepristranski igralec igra šah sam s seboj in premika črne in bele figure!

Krishnaji je dialog primerjal z igro tenisa, v kateri je vprašanje kot žogica, ki se jo pošlje iz enega dela igrišča v drugega, vsak igralec pa jo vrne s svojim komentarjem ali z opazko. To se nadaljuje tako dolgo, dokler oba igralca ne izgineta in se žogica ne zadrži v zraku! To pomeni, da opazovalci (udeleženci) s svojim posebnim znanjem, pogledi, mnenji itn. izginejo in ostane zgolj

opazovanje vprašanja. Če opazovalci (ali njihove osebnosti) izginejo, ni pomembno, koliko jih je bilo ali kdo so bili.

Danes je veliko razprav o tem, kateri je najboljši način vodenja dialoga - ali bi ga koordinator moral usmerjati ali ne, ali naj se začne s predhodno oblikovanim vprašanjem ali pa bi se vprašanje moralo pojaviti spontano v dialogu, ali naj bo le pet ljudi ali petdeset in tako naprej. Medtem ko so to koristna organizacijska vprašanja in je dobro pred začetkom poznati pravila igre, so ta glede vprašanja resnično obrobna. Nobeno od njih ne more ustvariti dialoga, če um ni v modusu dialoga. Če pa je nasprotno naš um v modusu dialoga, oblika ne uniči ali prepreči dialoga. To, kar določa kakovost dialoga, je predvsem stanje našega uma.

V tem smislu lahko vse življenje živimo z umom v stanju nenehnega dialoga - dialoga s samim seboj, z drugimi okrog nas in z Naravo. To pomeni, da se um v stanju dialoga ne razlikuje od uma, ki posluša in opazuje, to je v bistvu pravzaprav učeči se um, če razumemo, da učenje ne pomeni kopičenja znanja, temveč razločevanje resničnega od napačnega. To je um, ki ni navezan na nobena mnenja ali verska prepričanja - to je tisti um, ki ne išče zadovoljstva in ne sodi na podlagi tega, kaj mu je všeč in kaj ne. Za takšen um je vsaka izkušnja, vsak pogovor, vsaka knjiga vir globokih vprašanj. Samospoznavanje in razumevanje sta potem stranska produkta raziskovanja teh vprašanj za samega sebe. To je um, ki je učenec življenja, ki se nenehno sprašuje, išče, uči in raste v svojem razumevanju - nikoli se ne drži končnih sklepov, nikoli se ne oprijema ustaljenih stališč. Samo tak um lahko preseže omejitve znanja in odkrije, ali obstaja nekaj svetega onkraj vseh človekovih misli in prepričanj.

Človek mora razlikovati med dvema vrstama učenja. Obstaja učenje, ki je kopičenje znanja in je stvar časa ter truda. To je v bistvu kultiviranje spretnosti ali mišljenja in spomina. Obstaja pa tudi pomembnejše učenje, to je zmožnost razbrati tisto, kar je resnično, in zavreči tisto, kar je lažno, in se na ta način srečati z globljim pomenom in smislom vsega v življenju, vključno z ljubeznijo, vero, lepoto in smrtjo. Tako učenje ni kopičenje, zato ni vprašanje časa. Ima naravo celovitega zavedanja, globokega razumevanja, dolge vizije, modrosti in sočutja. Ščasoma človek nujno pridobi več znanja in izkušenj, ne pa tudi modrosti. Šele ko ima um globok vpogled ali sposobnost neposred-

nega dojemanja resnice, se iluzija umakne in se pokaže več modrosti ali razumevanja življenja. Ohraniti um v takem stanju dialoga je umetnost učenja.

(Prof. P. Krishna je predstojnik Izobraževalnega centra Rajghat v okviru Krišnamurtijeve fundacije v Varanasiju, Indija. Prevod I.P.)

Naši možgani, naši umi so rezultat nabiranja znanja skozi milijone let. Že od začetka časa se je človek moral vprašati, ali obstaja kaj več od tega večnega vsakodnevnega garanja, premlevanja misli, trpljenja, zadovoljevanja spolnih želja in agonije po posedovanju več stvari, in vsega ostalega. Zagotovo se je že pred milijoni let vprašal ali obstaja resničnost, če je resnica in če obstaja nekaj brezčasnega, nekaj, česar človek ne more meriti, pa kakorkoli je že pameten in razgledan – prav od samega začetka časa.

Ta raziskava, to seme, je še vedno z nami. Vendar v raziskavi, v cvetenju tega semena, ki ga je ustvarilo milijone let človeškega hrepenenja, upanja in iskanja, se je ujel v iluzije - v iluzorno naravo bogov, v iluzije, ki jih ni ustvaril samo zase, temveč jih, ustvarjene zase, vsiljuje drugim - kar je funkcija guruja. Tako se to seme ni nikoli popolnoma razvilo zato, ker smo se odvrnili od bistva, premotili so nas tisti, ki pravijo: “Vem”, “Naredi to, ne delaj tega”, “Zasleduj ta sistem, ne zasleduj onega”, “Jaz sem boljši guru kot je tvoj guru”, “Jaz vem več, mnogo bolj sem razsvetljen od tebe. Že stoletja nas od bistva odvrčajo duhovniki, verniki v knjigah, tisti, ki pravijo: ‘Jaz poznam Boga’. Saj veste, vse to.”

Tako to seme, ki je bilo pred milijoni let vsajeno v človeka, v njegove možgane, nikoli ni imelo prave zemlje, prave svetlobe, prave teme - ničesar. Vendar je še vedno tam. Med temi pogovori bomo ugotovili, ali je mogoče, da to seme raste in cveti, se razmnožuje in prekrije zemljo. To je funkcija, potreba vsakega človeka, kajti na tem svetu obstaja tolikšna zmeda, nasilje, korupcija, toliko oblik degeneracije. In če tega semena ne najdemo in mu ne omogočimo cvetenja, bomo uničili sami sebe.

(Iz knjige *Seme, staro milijone let*, Jiddu Krishnamurti. Prevod I.P.)

NUJA PO NOVEM UMU

Ricardo Lindeman

“Čas je, da se človek odločno usmeri na *Nivr̥tti Mārgo* (Pot vrnitve v duhovni izvor), se odreče primitivni volji za preživetje in se, kot pravi gospa Blavatsky, v naročju matere Narave nauči nove abecede.” To so besede čudovitega in zadnjega članka dr. Radhe Burnier, ki sem ji moral izraziti svojo najglobljo hvaležnost, kajti zgled Radhajijinega plemenitega življenja svetlobe in ljubezni je še vedno z nami; in tako bo za vedno.

Gospa Blavatsky prav tako pravi, da je “um veliki ubijalec Resničnega”, vendar se zdi, da se ljudje ne zavedamo iluzij, omejitev in trpljenja, s katerimi se soočamo v tem zemeljskem življenju, morda zato, ker običajno ne iščemo rešitev. V njenem delu *Praktični okultizem* najdemo tudi misel: “Smo ‘črvi zemlje’, ker se z vsemi svojimi težnjami privijamo k zemlji”; ali pa smo kot padli angeli, ki so pozabili uporabljati krila.

Patañjalijeva *Yoga-sutra* pravi: “Samādhi ali ekstaza je najbliže tistim, katerih želja (za dosego samādija) je izredno močna”. Zato je ta občutek nuje že od antičnih časov veljal kot simptom prebujanja novega stanja duha. Ali nas to res zanima? Po drugi strani pa se zdi, da se navaden človek raje ukvarja z družino in njenim preživetjem zato, ker ni razvil prave vizije, da bi razumel *Dukkha Satyo*, prvo učenje o Gospodu Budi, v glavnem prevedeno kot nezadovoljstvo ali trpljenje, ki je odlično ponazorjeno v življenjskih bridkostih: v bolezni, starosti in smrti.

O prvi stopnji na duhovni Poti je Radhaji razmišljala tudi:

“*Parivrajaka* je *aniketa*, kar pomeni, da nima dóma v materialnem smislu. Materialni dom je kraj zavetja pred preostalim svetom, od koder se vsak, z zavezniki v obliki moža, žene ali otrok, bojuje proti svetu. Tako dom predstavlja izključno, samoljubno življenje. Biti brezdomec - popotnik - pomeni, da se obsedenosti in navezanosti končajo. Tudi beseda *samnyāsi* je bila napačno razumljena in to, kar pravzaprav predstavlja - čudovito notranjo spremembo, je zaradi tradicije postalo nepo-

membno. Ker ni več navezan, samnyāsi pretrga svojo sveto nit, se odreče obredom in svojemu pravemu imenu. Svet je njegova družina in zemlja sama njegov dom.”

Ta vnema je življenjsko prizadevanje za doseg boljše oblike izražanja, ki je temeljni vzrok evolucije, tudi oblike. Če sprejmemo idejo, da v vseh manifestacijah obstajata življenje in oblika, se lahko porodi vprašanje: Ali je boljše življenje ali je boljša oblika (forma)? Morda ima življenje večjo afiniteto do našega najglobljega Jaza, toda brez discipline, ki izboljšuje oblikovni videz našega manifestiranja, tudi ne bomo uspeli.

Z vidika življenja ali zavesti je nujna preobrazba dojemanja, kot meni Krishnamurti:

“Revolucija je možna samo zdaj, ne v prihodnosti. Regeneracija je danes, ne jutri. Če boste eksperimentirali s tem, kar sem govoril, boste ugotovili, da pride do takojšnje preroditve, do novosti, do kakovosti svežine. Um namreč vedno miruje, kadar ga nekaj zanima, ko si želi ali hoče razumeti.”

V glavnem je um navezan na staro, da bi imel občutek nenehnega iskanja ter bil zato nezadovoljen. Zgolj z razumevanjem in opazovanjem, kar pomeni čuječnost ali popolno pozornost, lahko želja po takem občutku resnično za vedno preneha. Nasprotno pa je res z vidika oblike – telesa iz materije namreč potrebujejo čas za razvoj, zato potrebujejo vedno več discipline, da se razvije sposobnost za učinkovito samoopazovanje; te pri običajnem človeku primanjkuje že za sam začetek procesa. Kot je tudi dr. Taimni poudaril:

“Resnična težava vseh tistih, ki se zdaj še ne želimo lotiti tega temeljnega življenjskega problema, s katerim se soočamo, a ga želimo odložiti ali se nagibamo k temu, da bi se ga lotili napol ali na lagoden način, je v pomanjkanju zavedanja o našem resničnem stanju. Pravi vzrok je pomanjkanje razločevanja ali *viveke*, ki posamezniku omogoča, da spregleda različne iluzije in vidi življenje v njegovi goloti, brez vseh njegovih očarljivih privlačnosti in skušnjav ...

Tako je to pomanjkanje *viveke* (razločevanja med resničnim in neresničnim) pravi problem vseh človeških bitij, ki so dovolj zreli, da čutijo nujno po Božanski pustolovščini ... Večinoma smo vsi z duhovnimi hrepenenji in s težnjami vpleteni v začarani krog in ne vemo, kako priti iz njega ... Za veliko večino aspirantov se tako začne (duhovna) pot (radža) joge v negotovosti, dvomu in pomanjkanju gorečnosti, ki jih simbolizira *vishāda* ali malodušje Arjune v pesnitvi *Bhagavadgītā*.”

Dr. Taimni je v svojem članku *Priprava na jogo* poudaril potrebo po celotnem postopku življenjske priprave za prakticiranje joge kot duhovne poti ... “Ni treba posebej poudariti, da smo vsi ljudje, z redkimi izjemami, ujeti v kleše ali življenjske udarce ...”. In bolj ko smo ujeti, manj imamo intuicije, da bi zaznali omejitve in nujno po osvoboditvi. Če v umu ne obstaja vsaj minimum luči *buddhija* ali prečiščene duhovne intuicije, tudi začetek procesa samoopazovanja ni mogoč, kar lahko vidimo v ekstremnem primeru nekaterih zločincev, za katere se zdi, da so izgubili občutljivost za zaznavanje kakršnega koli izkrivljanja v svojem vedenju, in zato lahko vedno karkoli opravičijo ali v svojih zločinih celo ne vidijo nič slabega. Tako je tudi za opazovanje samega sebe že v času priprave na duhovno pot joge potrebna disciplina ob učinkoviti metodi, dokler se ne izpolnijo minimalne zahteve za hojo po poti. V nasprotnem primeru tudi ne bi prišlo do nuje po novem umu.

Zaradi tega se lahko zdi, da gre za protislovje med učenji z vidika življenja, ki pravi, da lahko samo zdaj pride do preobrazbe v nov um, in z vidika oblike, ki pravi, da lahko zgolj skozi postopek predhodne vadbe vehikli (telesa) sčasoma izpolnijo pogoj za začetek duhovne poti. To navidezno protislovje temelji na teh dveh nasprotujočih si stališčih, na življenju in na formi, toda Teozofija ali Božanska Modrost kot izraz Vsenavzočega Principa, bi morala vključiti oba in rešiti navidezni problem izključno brez vsakega stališča, z obravnavo vprašanja kot celote.

O tem vsezajemajočem dojemanju Teozofije, ki presega vse paradokse, je dr. Taimni napisal tudi:

“Morda je dopustno, da se tu malo ustavimo pri vprašanju protislovij, ki jih včasih najdemo v učenjih velikih učiteljev. Ta protislovja včasih

zmedejo in zbegajo učenca okultizma in ga pripeljejo do vprašanja, ali je mogoče, da se veliki učitelji včasih razlikujejo tudi v zadevah temeljne narave, če je Resnica ena in so vsi veliki verski učitelji v neposrednem stiku z njo. Za ilustriranje tega stališča lahko uporabimo učenja Bude in Šankarāčārje.

V resnici ne vemo, kaj je Buda ezoteričnega učil. Toda če je učil izključno to, da v osnovi veselja obstaja samo Univerzalni in Neosebni Princip in da ni osebnega Boga, to še ne pomeni, da ne obstaja Resničnost, ki bi ustrezala našemu pojmovanju osebnega Boga. Ne smemo pozabiti, da vsak veliki verski učitelj pride, da preda določeno sporočilo in učenje, prilagojeno posebnim razmeram, v katerih mora delati. Zaradi tega mora poudariti tiste posebnosti Božanske Modrosti, ki so potrebne v tistem času in jih lahko ljudje, med katerimi dela, razumejo. In ker ne more istočasno poudariti nasprotnih vidikov, lahko včasih, da bi preprečil delno izničenje svojih nauk, ustvari napačen vtis, da zgolj vidiki, ki jih je poudaril, predstavljajo celotno Resnico. Običajno pozneje pride drugi učitelj, da poudari nasprotno vidike in popravi napačen vtis in nezaželen razvoj, ki izhaja iz učenja starejšega učitelja.”

Zdi se, da je enaka misel tudi v *Tajnem nauku*, v katerem H. P. Blavatsky pravi, da je Šankarāčārja “veliki naslednik Bude”, pa tudi:

“Brahmanizem in budizem, oba gledana iz tradicionalnih vidikov, sta si tako neprijateljska in nezdržljiva kot voda in olje ... Ezoterična filozofija obeh (Advaita Vedanta v brahmanizmu in Yogachara šola ter Mahayana v budizmu) je ob natančni analizi in primerjavi zgolj ena, kajti Gautama Buda in Šankarāčārja sta najtesneje povezana, če človek verjame tradiciji in nekaterim ezoteričnim učenjem. Tako bo vsako razliko med obema mogoče najti prej v obliki kot pa v vsebini.”

Ali nas ni H. P. Blavatsky učila, da bi razvili nov um ali *Buddhi-Manas*, ki bi bil dovolj intuitiven, da bi premagali navidezna protislovja globokih učenj? Ali lahko z novim umom vidimo, da so nauki, ki so jih zapustili Blavatsky, Besant, Leadbeater in Krishnamurti prav tako različne variacije ene in iste Teozofije ali Božanske Modrosti? Dejansko veliko barv ustvari mavrico!

Dr. Taimni nadaljuje s svojim argumentom o dopolnilni naravi budizma in Vedante, ko pravi:

“Zato je Šankarāčārja moral priti čez nekaj časa (po Budovem življenju), da bi poudaril nasprotne vidike. Kazalo je, da poskuša uničiti budizem, vendar pa je poskušal zgolj poudariti neobstojanje Božanske Modrosti v Budovih učenjih in tako popraviti napačne predstave in neželene vplive, ki jih je očitno ustvaril budizem. Kot je znano, je bil Šankarāčārja velik *bhakta*, kakor tudi zagovornik monističnega nauka o Eni Resničnosti v njeni najsubtilnejši obliki. V veliki meri je popravil napačen vtis, ki so ga ustvarili Buddhovi nauki, da ni v veselju ničesar drugega, razen Neosebnega Principa ...

To uravnovešanje učenja enega Učitelja z učenjem drugega sploh ne pomeni, da nista poznala Resnice. Oba, Buda in Šankarāčārja, sta bila velika religiozna Učitelja nesporne modrosti in nikomur niti v sanjah ne more priti na misel namigovanje, da nista vedela, kar naj bi vsak Osvobojeni Jivanmukta spoznal z neposredno izkušnjo. Vendar pa, kot je bilo poudarjeno zgoraj, ko tak veliki Učitelj pride pod določenimi okoliščinami z določenim namenom, mora svoje nauke prilagoditi prevladujočim razmeram in namenom, ki jih ima v mislih. Evolucija človeštva je dinamičen proces, ki zahteva nenehne prilagoditve in uvajanje novih trendov v življenjske tokove in mišljenje, da se lahko izpolni Božanski Načrt.”

Nov um ni potreben zgolj za nov, bolj duhoven in sočuten svet, temveč tudi za novo, temu svetu prilagojeno Teozofsko društvo, kar je dr. Taimni jasno poudaril v svoji knjigi *Principi teozofskega dela* in na kar bi rad še posebej spomnil, kot sledi v nadaljevanju:

“Tamasična (ali inertna) lastnost v naši naravi povzroča strah pred spremembo in nenaklonjenost novim poskusom pri iskanju boljših metod. To vedno vodi v stagnacijo in nastanek globoko vsidranih mentalnih poti, ki v veliki meri omejujejo našo uporabnost ... Konzervativizem je na svoj način dober in vodi k stabilnosti institucije, toda ko se degenerira v čisto inertnost in pelje v nazadovanje, se moramo upreti tej

težnji in se potruditi obnoviti zdravo vzdušje, v katerem je mogoče izvesti eksperimente z namenom, da bi razvili bolj učinkovite metode dela.”

Prišel je celo do sklepa, da naj bi vsaka Sekcija (op. ali druga organizacijska enota) imela svoj Teozofski center za raziskovanje in uvajanje učinkovitih metod.

“Tisto, kar je lahko novo v umu, je zaznavanje duhovne intuicije ali budija (Buddhija). S pravilnim gledanjem ali jasnostjo uvida lahko spoznamo, kot uči Vedanta, da ni nobene kače, ampak zgolj zvita vrv. Torej strah in nasilje izgineta, ker pride do nove percepcije, da kače sploh ni, in se zato sprašujemo, kako da tega že prej nismo videli ...”

Pravzaprav potreba po novem umu z novo zaznavo pomeni, da smo lahko svobodni, saj je vse naše trpljenje iluzorno ali nepotrebno, če smo le sposobni jasno videti. Kot tudi Radhaji meni:

“Življenje zahteva, da se človeški um odreče svojim lastnim željam, lastnim impulzom, nagonom in refleksom, tako da se v njem lahko razvije in razkrije večja moč, vendar ne v skladu s človekovo voljo, temveč v skladu z božanskimi zakoni in voljo narave. Preden se ta sprememba lahko zavestno zgodi, pa mora obstajati ne le neko razlikovanje (*viveka*), temveč tudi malo nenavezanosti (*vairagya*), določena obvladanost samega sebe, kar je vse vsebovano v šestih točkah vedenja (*shatsampatti*), o katerih je govora v Vedanti in ki vzporedno obstajajo tudi v drugih tradicijah. Nadalje mora obstajati nuja po spremembi (*mumukshutva*) - občutek, da se mora življenje preobrtniti za 180 stopinj.”

Ali lahko zares zaznamo nujo po novem umu?

(*The Theosophist*, december 2013. Prevod I.P.)

ISKRICE BREZČASNE MODROSTI

Um

S pomočjo umirjenosti uma lahko ta lažni um o smrti in ponovnem rojstvu preobrazite v čist Intuitivni Um in s tem uresničite prvotno in razsvetljujoče Bistvo Uma. To bi moralo biti izhodišče za duhovne prakse. Ko boste svoje izhodišče uskladili s svojim ciljem, boste lahko s pravilno prakso lahko dosegli svoj resnični namen popolnega Razsvetljenja.

Če želite umiriti svoj um in mu povrniti prvotno čistost, morate nadaljevati tako, kot če bi čistili kozarec z blatno vodo. Najprej ga pustite stati pri miru, dokler se usedlina ne usede na dno in voda ne postane bistra, kar ustreza stanju duha, preden so ga zmotile razbohotene strasti. Potem previdno odcedite čisto vodo ...

Ko um postane umirjen in skoncentriran na popolno enost, bodo vse stvari vidne, ne v svoji ločenosti, ampak v svoji enosti, v kateri ni prostora za vstop strasti in ki je v popolni skladnosti s skrivnostno in nepopisno čistostjo Nirvāne.

Surangama Sutra

Ne me napačno razumeti: ko pravim, da mora Učeči poučevati, ne mislim, da bi moral hiteti s poskušanjem na druge prenesti znanje, ki ga niti sam ne obvlada dobro. Na ta način deluje povprečen človek; še posebej je to način neizurjenega študenta Okultizma. To je večni vzrok za popačenosti, ki ob vsakem svežem razkritju takoj začnejo temniti SVETLOBO, ne glede na to, ali se to razkritje dogaja na svetovni Sceni ali pa v krogu dveh ali treh ljudi. Ljudje, ki jim primanjkuje kakršen koli žarek resničnega znanja, ki so z neusposobljenim očesom zgolj ošvrknili tla, na katerih počiva Lestev do POTI, ki niso, če so sploh, zaznali prisotnost Lestve in položili svojo nogo na njeno najnižjo prečko, se podajajo v zbiranje privržencev, ki niso nič bolj nevedni, vendar pa manj samozavestni kot oni, ter pridigajo in govorijo o stvareh, ki niso nič bolj (ali manj) resnične kot fantomi iz sanj uživalca opija. Tako slepi vodijo legije slepih in tako voditelji vodijo slepe v blato Ločenosti, prvi z glasnim razglašanjem, drugi z nespametnim verovanjem, da so našli Pot in da hodijo po njej v ŽIVLJENJE.

Okultna pot, P. G. Bowen

NAJGLOBLJE ZNOTRAJ

Mary Anderson

Nekoč, v stari zgodbi, je bil na gorskem vrhu čudovit samostan, toda opat in menihi so bili zelo zaskrbljeni. Starejši menihi so se starali in umirali. Kontemplativno življenje ni bilo vabljivo za novince. Samostan bi lahko izumrl in se spremenil v ruševine ali postal zgolj spomenik, turistična zanimivost, očarljiva ruševina.

Opat se je odločil, da se bo posvetoval z modrim rabinom, ki je živel nižje na gori. Ko je rabin slišal, v čem je težava, se je nasmehnil in rekel: “Ne skrbi. Vse bo dobro, saj je Mesija med vami! Šepetaj to skrivnost v ušesa vsakega od tvojih menihov!”

Opat se je zahvalil rabinu, se vrnil v samostan in upošteval nasvet. Sčasoma so se odnosi med menihi spremenili. Vsak od njih je razmišljal: “Kdo je to? Kdo je Mesija? Morda je to brat Janko, ki ga ne maram, ali brat Janez, do katerega sem se prejšnji dan grdo obnašal.” Vsi so se začeli gledati v novi luči in se drug do drugega pričeli obnašati na spoštljiv način in z naklonjenostjo. Nekateri so pomislili: “Morda sem jaz Mesija! Potem bi se moral bolje obnašati!” V samostanu je vladalo popolnoma novo vzdušje, vzdušje ljubezni, iz katerega izhajata mir in harmonija.

Kot običajno so v samostan prihajali občasni obiskovalci: turisti, planinci, pohodniki, popotniki z nahrbtniki, veliko mladih. Mnogi od njih so zaznali čudovito vzdušje med menihi v samostanu: naklonjenost, mir, veselje, harmonijo. Vrnili so se domov in o tem pripovedovali svojim prijateljem, od katerih so se nekateri začeli zanimati za samostansko življenje in se pridružili menihom v samostanu.

To ni zgolj pravljica, saj je “Mesija” res v vsakem od nas. Najgloblje notranje bitje v vsakem od nas, pravzaprav v komurkoli, v vsakem živem bitju, je božansko. V knjižici *Ob nogah učitelja* je rečeno:

Uči se spoznavati Boga v vsakomur in v vsem, ne glede na to, kako je kdo na videz hudoben. Svojemu bratu lahko pomagaš zgolj s tem, kar imata skupnega, in to je božansko življenje; nauči se, da boš to življenje vzbudil v njem in svojega brata na ta način obvaroval pred zmoto.

Obstaja lep pregovor: Ko človek vidi božansko v drugem človeku, “Duh skoči k Duhu preko mesene tančice”.

(Mary Anderson je nekdanja podpredsednica Teozofskega društva in je veliko predavala v več jezikih. *The Theosophist*, marec 2013. Prevod I.P.)

*Ah, tisti dan, ko je cvetel lotos,
je blodil moj duh,
ali za to nisem vedel.
Moja košara je bila prazna
in roža je ostala neopažena.
Le včasih je padla žalost name
in planil sem iz sna
in čutil sladek sled prečudnega vonja v južnem vetru.
V tej begotni sladkosti
mi je srce obolelo od hrepenenja
in zdelo se mi je,
da je to paleči dih poletja,
koprneč po svoji izpolnitvi.
Nisem še vedel,
da je bilo tako blizu,
da je bil to moj dih
in da se je razcvela ta popolna sladkost v globini mojega srca.*

Gitandžali, XX. Žrtveni spev, Rabindranath Tagore

NAZAJ NA GORSKI VRH

Anton Rozman

Zdi se, da se pot, ki se sedaj pojavlja pred Teozofskim društvom, predstavlja ne kot široka in ravna avtocesta, temveč kot ozka in strma pot, ki vodi na vrh gore. To ni neznana pot. Dobro jo poznamo. To je tista pot, po kateri smo zapustili gorske višine v želji, da bi ljudem prinesli teozofijo. In bili smo uspešni. Na tem svetu praktično ni mesta, ki bi ga pustili nedotaknjena. Tako ali drugače so se vsake človeške dejavnosti dotaknili nauki, ki jih obravnavamo kot teozofske, in ideje, ki odsevajo v vzvišenih ciljih našega društva.

A hkrati se je nekaj zgodilo. Zdi se, da je hkrati šlo nekaj grozno narobe. Naši tako cenjeni nauki in ideje niso našli praktične uporabe v vsakdanjem življenju ljudi. Še več – zdi se, da spotoma tudi nam ni uspelo, da bi jih uporabili. Kako je to mogoče? Ali ni morda to zato, ker naša dragocena roža lahko cveti le na robovih gorskih previsov in da se je ob spuščanju na ravnice počasi izsušila? Naša duhovna hrana, ki smo jo nosili navzdol v naših nahrbtnikih, se je spremenila v hrano za hitro zaužitje.

Mi, ljudje z gorskih vrhov, izkušeni zaradi številnih ovir, ki smo jih morali preseči, smo se spustili v mesta, da bi ljudem govorili o lepotah gorskih dolin in strmin, o svežini gorskega zraka, o naših prizadevanjih in bojih, ter ostali tam. Udobje in lahkotnost mestnega življenja sta nas počasi prevzela. Pozabili smo, da nam je bilo usojeno, da postanemo gorski vodniki za vodenje ljudi v gore, da bodo lahko z lastnimi naporami izkusili to, kar smo sami izkusili. Pozabili smo, da naša dragocena roža lahko cveti samo na gorskih višavah, da je teozofijo mogoče živeti le s stalnim posameznikovim trudom in da naše skupne cilje in ideale lahko izkusimo le s stalnim skupnim naporom, s solidarnostjo in sodelovanjem.

In ta klic z gora nas je znova dosegel. Je premočan, da bi se mu lahko uprli. Iztrgal nas je iz mestnega življenja in nas še enkrat popeljal na znana potjo. Nekaj časa bo trajalo, preden se bomo lahko odpovedali vsej prtljagi, ki smo jo nabrali skozi čas, in se spet lahko povzpeli do vrha gore, ter "izključili vse dogme, vso družbeno tekmovalnost, vse vzroke za prepire in

razhajanja ... in dosegli, da bodo altruizem, strpnost, mir in bratstvo spet postali temeljni kamen, na katerem počiva (TD).” In se spomnili, da “se nam ni nikoli sanjalo, da bi morali kot društvo združiti kapital za organiziranje društev kakršne koli vrste, bodisi socialistične, verske ali komercialne” in “izražati naše kolektivno naklonjenost s socialističnimi, zmernimi, vegetarijanskimi, proti suženjskimi, ezoteričnimi, prostozidarskimi, političnimi in dobrodelnimi društvi ...”, kot je to navedel H. S. Olcott.

Toda naše misli lahko gredo pred nami, brez truda se lahko povzpnejo po gorskih stenah, se lahko srečujejo, sodelujejo in se med seboj podpirajo brez ovir, razen tistih, ki se nam zoperstavljajo v naših lastnih glavah. V današnjem času lahko njihovo materialno obliko skoraj v trenutku izmenjamo prek interneta in tako lahko ustvarimo navdihujoče rezultate, ki bodo tlakovali našo prihodnost, pa najsi te prihajajo s strani različnih posameznikov ali pa s strani formalnih oziroma neformalnih prizadevanj skupin.

Konec koncev, kot je rekel H. S. Olcott, “je cilj Teozofskega društva, da sproža ideje, ki utegnejo koristiti celotnemu svetu.”

(Izvirno objavljeno 11. julija 2009 v spletni reviji *Theosophy Forward* pod naslovom *Back to the Mountain Top*.)

Naložena vam je sveta dolžnost, da poučite javnost in ljudi pripravite za bodoče možnosti, tako da jim postopoma odpirate oči za resnico. - K. H.

V samem Društvu naj vlada resnično Bratstvo, za katerega si Društvo tudi prizadeva. Dovolj je bilo delitev, ki ločujejo. Naj ostanejo le razlike, ki bogatijo. Spoštuj vse, ki so različni od tebe. Naj vašega Bratstva ne pogojujejo nobena razlikovanja, predvsem pa naj se dvigne nad vsa različna mnenja, tako kot je že zdaj povsem nad vsakim razlikovanjem po rasi, veri, kasti, spolu in barvi. - M.

DUHOVNA ORGANIZACIJA IN IZKORIŠČANJE

Rohit Mehta

V današnjih dneh pogosto slišimo izjavo, da so vse duhovne organizacije nevarne, ker so instrumenti subtilnega izkoriščanja. Slišati je tudi to, da je članstvo v takšnih organizacijah povsem nezdržljivo z življenjem resnično duhovnega življenja. Duhovne organizacije naj bi temeljile na avtoriteti, hierarhiji in disciplini. Ker pa je duhovnost stanje naravnosti in spontanosti, disciplina, avtoritete in hierarhije pa pogojni dejavniki psihološkega življenja, med njima ne more biti nič skupnega. Tako moramo bodisi zavrniti naravnost duhovnega življenja bodisi se odreči vsem povezavam z duhovnimi organizacijami in pogojnimi dejavniki, ki jih te neizogibno vključujejo. Trditev, da je duhovno življenje naravno in spontano, se zdi povsem resnična, saj prizadeto ali zavestno vodeno življenje nima toliko vzgiba – in zaradi tega se vanj vključena sebičnost ne more niti približati temu, kar bi lahko opisali kot resnično duhovno. Zavedati se vrline dejansko pomeni zanikati to vrlino. Resnično krepostno življenje je naravno in spontano in ne produkt zavestnega napora. Vprašanje je torej: ali je članstvo v duhovni organizaciji združljivo z zgoraj omenjenim konceptom duhovnega življenja? Z drugimi besedami – ali se mora človek odreči članstvu v duhovni organizaciji, da bi lahko živel resnično duhovno življenje?

Da bi preučili to vprašanje, moramo razumeti, kaj točno mislimo z besedno zvezo duhovna organizacija. Ugotovljeno je bilo, da takšna organizacija vključuje avtoriteto, disciplino in hierarhijo ter da se zdi, da so ravno te v nasprotju z bistveno naravo duhovnega življenja. Zato je treba preučiti posledice vključenosti v duhovno organizacijo.

Povsem očitno je, da je organiziranost sestavni del človekovega obstoja. Organiziranost obstaja povsod v naravi, kakor tudi v človeški družbi. Zdi se, da se narava giblje na organiziran način. Ponavljanje letnih časov, vzhajanje in zahajanje sonca, gibanje nebesnih teles, elektronov, ki se vrtijo okrog jedra, cvetovi in plodovi, ki se pojavljajo na drevesih, razlike v vrstah – vsi ti in številni drugi dejavniki, ki jih lahko opazujemo v naravi, kažejo na obstoj organiziranosti. Narava se ne giblje kaotično, ampak očitno po nekem načrtu ali namenu. Že človeško telo samo je primer zapletene organiziranosti s

popolno prilagoditvijo delov. In vsakodnevni obstoj človeka je prav tako odvisen od organiziranosti. Brez organiziranosti se ne more premikati v družbi, najsi z vlakom, ladjo ali letalom. Celo njegov sprehod po ulicah postane mogoč zaradi organiziranosti – ali mreže organizacij. Njegovo življenje v družbi je obdano s številnimi vidiki organiziranosti. Če se odvrne od človeške družbe, ga obda organiziranost narave. Z drugimi besedami, obstajati pomeni biti povezan, odnos pa je le druga beseda za organiziranost. Ne moremo izstopiti iz organiziranosti, saj bi to pomenilo konec obstoja. Ko rečemo, da je življenje odnos, to pomeni, da so deli bivanja med seboj povezani. Organiziranost je v osnovi povezana z medsebojnim prilagajanjem delov. In če deli ne bi bili pravilno prilagojeni, bi obstoj postal nemogoč.

V vsaki organiziranosti mora obstajati hierarhija funkcij. Bolj kompleksna, ko je organiziranost, večja je potreba po tej hierarhiji funkcij. Hierarhija funkcij pomeni delitev dela in s tem specializacijo organov. Preprost organizem, kot je ameba, nima nobenih specializiranih organov in zato v delih takšnega organizma ni delitve dela. Toda človeško telo, ki je izredno kompleksen organizem, kaže specializacijo organov in delitev dela med temi različnimi organi. Kompleksna človeška družba, kot je naša, z vsem svojim tehnološkim napredkom ne more delovati brez specializacije funkcij in delitve dela. Poslovna družba, železnica, bančna korporacija, izobraževalna ustanova, kolonija ali skupnost ne morejo delovati brez delitve dela in zato brez specializacije funkcij. Če bi vse sestavine nekega organizma želele opravljati iste funkcije, bi nastal kaos. Če priznavamo nujnost specializacije funkcij, potem moramo sprejeti razumnost hierarhije funkcij ali, z drugimi besedami, stopnjevanje funkcij. V človeškem telesu, oči, ušesa, nos, jezik, koža, živci, možgani itd. opravljajo različne funkcije. In pri tem možgani delujejo kot izvršilni vodja, ki daje usmeritve, ki temeljijo na poročilih živcev.

Vendar pa nobena posebna funkcija v človeškem telesu ni pomembnejša od katere koli druge. Specializirani organi so medsebojno povezani in zato lahko delujejo le v tesnem sodelovanju. Enako velja za vsako človeško družbo ali za katero koli poslovno ali tehnološko organizacijo – za katero koli organizacijo ali združenje, kjer se združujejo človeška bitja. Torej, če obstajajo različne funkcije, ki jih je treba izvajati, potem mora obstajati tudi nek koordinacijski organ. Takšen usklajevalni organ je lahko predsednik ali

tajnik ali izvršni vodja ali pa mu je dodeljeno neko drugo ime. V poslovnem podjetju mora obstajati nek koordinacijski organ, ki skrbi, da med različnimi oddelki obstaja popolna prilagoditev. Ko je treba zgraditi most, mora obstajati neka končna koordinacijska avtoriteta, ki daje potrebna navodila, da posamezni deli s svojim funkcioniranjem ne bi povzročili kakršen koli razpad tehnološke organiziranosti. Tudi na običajnem sestanku ali diskusijski skupini študentov, ki jih zanimajo filozofske ali druge zadeve, mora obstajati funkcionar, ki usklajuje in včasih celo prevzema pobudo, tako da je delovanje takšnega sestanka ali skupine lahko učinkovito in da ne prihaja do zapravljanja časa ali energije. Tako gredo organizacija, specializacija organov in hierarhija funkcij – skupaj. Zavedamo se njihove potrebe v poslovnem svetu, na področju tehnologije, na področju katere koli organizacije, kjer se ljudje srečujejo bodisi za delo bodisi za rekreacijo. Hierarhija funkcij in koordinacijska avtoriteta sta vključeni v vse organizacije.

Poleg tega je v vseh organizacijah prisoten tudi element kontinuitete vzorca. To ne izključuje sprememb vzorca, ki jih je treba občasno uvesti – vendar pa so tudi te spremembe namenjene ohranjanju kontinuitete organizacije. Na primer, jezik je posebna vrsta organizacije, ki jo človek vzpostavi za namene komunikacije. Če naj bi bila ta komunikacija razumljiva, mora obstajati kontinuiteta v splošnem okviru jezika. Ta element kontinuitete velja za vse organizacije, bodisi za začasne ali trajne. Ohranjanje kontinuitete vzorca je dejansko disciplina, ki je vključena v katero koli organizacijo. V vseh poslovnih podjetjih morajo funkcionarji ohraniti kontinuiteto vzorca, saj sicer ni mogoče opraviti učinkovitega dela. Prišlo bi do ogromne izgube časa in energije vseh vključenih, če bi odpravili to kontinuiteto vzorca. Če bi učitelj uporabljal vsak dan drugačen jezikovni vzorec, ga njegovi študentje ne bi razumeli. Tudi v naravi obstaja kontinuiteta, ki jo lahko opišemo kot disciplino narave.

Tako imamo v vsaki organiziranosti: (1) stopnjevanje ali hierarhijo funkcij, (2) avtoriteto ali instrument za koordinacijo funkcij in (3) kontinuiteto ali spremenjeno kontinuiteto vzorca, ki ga lahko opišemo kot njeno disciplino. Ti dejavniki, hierarhija, avtoriteta in disciplina, se sami po sebi ne zdijo nadeležni. Zdi se, da ne ovirajo gibanja posameznika glede na njegovo učinkovitost pri delu. Z drugimi besedami, na ravni dela se strinjamo z ohranjanjem

teh dejavnikov, ki so značilni za vse organizacije. Pravzaprav, če bi kdo predlagal, da so stopnjevanje funkcij, koordinacijska avtoriteta in kontinuiteta vzorca škodljive in da bi jih morali zaradi tega ukiniti v vseh organizacijah na ravni dela ali poslovanja, bi takšnega posameznika obravnavali kot povsem nevednega o resničnosti življenja. Torej, zakaj se ti dejavniki, ki so tako bistveni za poslovne organizacije, štejejo za škodljive v tako imenovanih duhovnih organizacijah?

Kaj pa dejansko pomeni duhovna organizacija? Če le-ta skuša *organizirati* duhovno življenje svojih privrženecv, potem je zagotovo nesmiselna – ne le to, je določno škodljiva, ker je duhovno življenje individualna zadeva in ga zato ne moremo kolektivizirati. Če imamo z duhovno organizacijo v mislih organizacijo, ki svojim privrženecv zagotavlja ‘duhovno odrešenje’, potem je to zagotovo absurdno, saj mora duhovni problem rešiti vsak človek zase. Kaj je torej potem mišljeno pod izrazom duhovna organizacija? To pomeni organizacijo moških in žensk, ki jih zanima to, kar bi lahko imenovali duhovni vidiki življenja. Toda, zakaj naj bi se ti oblikovali v neko organizacijo? Očitno je lahko namen takšne organizacije študij in raziskovanje ter delitev sadov takšnega študija in raziskovanja. Duhovne probleme ali, bolj natančno, psihološke probleme je treba opazovati in proučevati. Duhovne organizacije so zato očitno združenja, ki jih sestavljajo osebe, ki jih zanima objektivni študij in raziskovanje psiholoških problemov. Moški in ženske, zbrani v teh organizacijah, bi seveda radi delili svoje ugotovitve z drugimi – kot tudi prisluhnili opazovanjem drugih v zvezi s psihološkimi problemi življenja. To je dejansko osnova duhovne organizacije – deliti v popolni svobodi in poslušati z absolutno odprtostjo. Zato kakršna koli pravila, ki so oblikovana z namenom nadaljevanja takšne organizacije, predstavljajo njeno disciplino. Ker se psihološki problemi lahko manifestirajo na zelo širokem polju, lahko za namene študija in raziskovanja študentje, ki tvorijo duhovno organizacijo, razdelijo to celotno polje na različne oddelke – to pa pomeni delitev dela v takšni organizaciji. Z delitvijo dela pa se pojavi potreba po usklajevanju funkcij. Takšno usklajevanje pa lahko nato sproži pobudo po obstoju koordinacijskega organa. Tako postanejo tudi v duhovni organizaciji, ravno tako kot v poslovnih in tehnoloških organizacijah, dejavniki, kot so disciplina, hierarhija in avtoriteta, bistvenega pomena in zato ni nobenega

razloga, zakaj bi v duhovni organizaciji na njih gledali kot na bolj nadležne in nevarne kot v drugih organizacijah.

Morda bi lahko rekli, da problem ni tako preprost, kot je bil opisan v omenjenih mejah. Poudarjeno je, da so avtoriteta, hierarhija in disciplina določno škodljive pri obravnavanju duhovnih zadev, saj povzročajo psihološko pogojenost posameznika in so zato instrumenti subtilnega izkoriščanja. Zakaj pa naj bi v duhovni organizaciji ti dejavniki postali instrumenti izkoriščanja? So poslovne in druge organizacije imune na ta proces izkoriščanja?

Koristno bo, če preučimo, kdaj postanejo hierarhija, avtoriteta in disciplina nevarne. Očitno je, da se to zgodi le, ko hierarhija funkcij postane hierarhija statusa; ko postane avtoriteta za koordinacijo avtoriteta za nadzor, prevlado in narekovanje ter ko disciplina, namesto da bi ostala proces za kontinuiteto vzorca, postane disciplina za urejanje in mehaniziranje razmišljanja in delovanja. Tako hierarhija, avtoriteta in disciplina same po sebi niso škodljive – kajti v organizacijah poslovanja, tehnologije, dela in rekreacije so zelo koristne – zdi pa se, da postanejo škodljive le v določenem ozadju. Z drugimi besedami, instrumenti izkoriščanja postanejo le v določenem okolju.

Proces izkoriščanja ima dva vidika – izkoriščevalca in izkoriščanega. Zanimivo pa je, da je želja po biti izkoriščen tista, ki omogoči obstoj izkoriščevalca. In želja po biti izkoriščen je želja, da bi se pridobile določene koristi, želja, da bi se zadovoljili določeni vezani interesi. Takšna želja je lahko usmerjena proti duhovnim ciljem ali materialnim ciljem.

Kadar koli se v človeku porodi takšna želja, najsi gre za člana duhovne organizacije ali člana neke poslovne ali tehnološke organizacije, se pojavi izkoriščevalec, ki izkorišča hierarhijo, avtoriteto in disciplino za stabilizacijo svoje lastne moči in položaja. Tako izkoriščanec išče varnost z doseganjem in zadovoljevanjem neke koristi, izkoriščevalec pa išče varnost z izvajanjem moči in uveljavljanjem svojega položaja. Zato je želja po varnosti, materialni ali duhovni, tista, ki spreminja hierarhijo, avtoriteto in disciplino v instrumente izkoriščanja. Hierarhija, avtoriteta in disciplina torej same po sebi niso škodljive; postanejo pa instrumenti izkoriščanja v kakršni koli organizaciji, najsi tehnološki ali duhovni, če člani žene želja po varnosti. Nevar-

nost torej ne obstaja v nobeni posebni vrsti organizacije, ampak v želji po varnosti. Izkoriščevalec igra na željo po varnosti, ki je prisotna v umu izkoriščanega, in izkoriščani igra na željo po varnosti, ki obstaja v umu izkoriščevalca – tako se vzpostavi in ohranja proces izkoriščanja, ki za svoje instrumente uporablja hierarhijo funkcij, avtoriteto za koordinacijo in disciplino za nadaljevanje vzorca. Posameznik je tisti, ki to izkoriščanje pripelje do obstoja, zato rešitev ni v zapuščanju določene vrste organizacije ali v nje obsodbi, temveč pri preučevanju človekovih lastnih motivov ali dejavnosti njegovega lastnega uma, ki išče varnost.

Ne smemo pozabiti, da je organizacija le človekovo polje delovanja in da se človek ne more niti za trenutek vzdržati delovanja. Če zapusti eno polje, bo moral delovati na drugem polju, kajti delovanje potrebuje polje za svoje delovanje. Zato je nesmiselno, da se prepiramo s poljem; motiv za delovanje je tisti, ki ga je treba preučiti. Ko je nekdo ujet v neko ponavljajoče se delovanje, rešitev ni v zavrženju delovanja, ampak v zavrženju elementa ponavljanja. Kajti, če element ponavljanja ostane in zavržemo delovanje, se bo ta ponovno pojavil na nekem drugem polju ali načinu delovanja. Nič ni narobe, na primer z neko tehnološko ali duhovno organizacijo, ko gre za izkoriščanje – kajti izkoriščanje izhaja iz človekove želje po varnosti, bodisi materialni ali duhovni.

Ko postane organizacija – preko in nad poljem delovanja – ogledalo za opazovanje, potem človek lahko odkrije svoje motive ali pa željo po varnosti. Ko ta motiv odpade, postane organizacija čisto polje delovanja. Nečistost, ki se pojavi v organizaciji, je torej nekaj, kar je posameznik vnesel s svojo željo po varnosti. Najpomembnejša stvar je torej obravnavati to nečistost, ki jo vnaša posameznik. Ko se to odstrani, se lahko z lahkoto popravi ali izboljša polje, če je potrebno. Zapustiti polje in ohraniti željo po varnosti, ali prizadevati si za izboljšanje polja, ne da bi se ukvarjali s psihološko nečistostjo, ki jo vnaša posameznik, pomeni izogibanje temeljnemu vprašanju. Pravzaprav sta oba ta dva procesa samo pobeg iz realnosti situacije.

Človek naj se opazuje v ogledalu organizacije, naj opazuje svoje odzive na hierarhijo funkcij, na avtoriteto za koordinacijo in na disciplino za nadaljevanje ali spremenjeno nadaljevanje vzorca in preko tega opazovanja bo od-

kril, katere vzgibe in želje je projiciral na njih. Pri tem opazovanju bodo odpadle projekcije, področje delovanja pa bo postalo jasno in čisto. Koren izkoriščanja ni ne izven ne v organizaciji – leži v tem, kar človek projicira v organizacije, v katerih deluje. Kdor v organizaciji išče varnost, to organizacijo, pa najsi bo tehnološka ali duhovna, spreminja v instrument izkoriščanja. In tisti, ki pobegne iz organizacije, ker je instrument izkoriščanja, je še vedno ujet v gibanje po varnosti. Nek človek išče varnost tako, da ostane v organizaciji, nek drugi išče varnost tako, da pobegne iz te organizacije. Rešitev je v tem, da človek obmiruje *tam, kjer je* in začne opazovati samega sebe v ogledalu lastnega okolja – organizacijskega in drugega. Vsako delovanje, ki bo izšlo iz te točke opazovanja, bo pravilno delovanje. Takšno pravilno delovanje se lahko odrazi v tem, da človek ostane v organizaciji ali pa zapusti to organizacijo in poišče kakšno drugo polje delovanja. Za nas je pomembno, da vemo, da sta lahko obe ti dve dejanji pravilni, če izhajata iz opazovanja samega sebe in ne iz obsojanja ali opravičevanja človekovega organizacijskega okolja. Tisti, ki misli, da mora izbirati med zapuščanjem ali ne zapuščanjem organizacije, se ukvarja z nezrelim razmišljanjem. Človek se lahko osvobodi procesa izkoriščanja z gledanjem na sebe, tam, kjer se nahaja – ne pa s premikanjem v desno ali levo. Delovanje, ki naravno in spontano izhaja iz tega ozadja, je pravilno ali duhovno delovanje. V takšnem delovanju posameznika ni nobenega obsojanja ali istovetenja s čimer koli, kar bi bilo zunaj njega. On je popolnoma svoboden, najsi bo to znotraj ali izven organizacije. In takšna svoboda je dejansko bistvo resničnega duhovnega življenja.

(*Spiritual Organization & Exploitation*, Rohit Mehta. Prevod A.R.)

Živeti hočem svoje lastno življenje. Nočem gledati s tujimi očmi. Kar bom smatral za dobro, je dobro, in kar za slabo, je slabo. Hočem biti svoboden, in to ne morem biti, če mislim in delam tako, kakor je vseč drugim. Dovolj imam moči, da sam hodim pravo pot.

Ralph Waldo Emerson

IZ ZGODOVINE TEOZOFskega DRUŠTVA

Novi cikel

Helena Petrovna Blavatsky

Glavni cilj naše organizacije, iz katere želimo ustvariti dejansko bratstvo, je v popolnosti izražen v motu Teozofskega društva in vseh njegovih uradnih organov: "Ni religije nad Resnico". Kot zasebno društvo si moramo pridobiti resnico, kjerkoli jo najdemo, ne da bi si dovolili več pristranskosti do enega prepričanja kot do drugega. To neposredno vodi do zelo logičnega sklepa: če odobravamo in z odprtimi rokami sprejemamo vse iskrene iskalce resnice, potem v naših vrstah ni mesta za gorečega sektaša, fanatika ali hinavca, vklenjenega v kitajske zidove dogme, pri čemer vsak kamen odzvanja besede: "Ni sprejema!" Kakšno mesto bi sploh lahko takšni fanatiki zasedali med nami, fanatiki, katerih religija jim prepoveduje vsako raziskovanje in ne dovoljuje nobenega možnega vprašanja, če je naša temeljna ideja, za katero vemo, da je korenina, iz katere izhaja čudovita rastlina, ki jo imenujemo Teozofija - absolutna in neomejena svoboda raziskovati vse skrivnosti Narave, človeka in božanskega.

S to izjemo torej Društvo vabi vsakogar, da sodeluje v njegovih dejavnostih in odkrivanjih. Kdorkoli, ki čuti, da njegovo srce bije v soglasju z velikim srcem človeštva; kdorkoli, ki čuti, da so njegovi interesi enaki interesom vsakega revnejšega in manj srečnega bitja od njega samega; vsak moški ali ženska, ki sta pripravljena ponuditi roko v pomoč tistim, ki trpijo; kdorkoli, ki razume resnični pomen besede "egoizem", je pravzaprav teozof. Prepričan je lahko, da bo v naši sredini vedno našel enako čuteče duše. Naše društvo je dejansko neka vrsta miniaturnega človeštva, v katerem lahko, tako kot v človeških vrstah na splošno, človek vedno najde svojega dvojnika.

Ko nam pravijo, da se v našem društvu ateist preriva z deistom in materialist z idealistom, odgovarjamo: Pa kaj potem? Če je posameznik materialist, *on to je*, tisti, ki v materiji najde neskončno moč za ustvarjanje, ali bolje, za evolucijo celotnega zemeljskega življenja; ali če je spiritualist, obdarjen z duhovno zaznavo, ki je prvi nima - na kakšen način to enemu ali drugemu preprečuje, da bi bil dober teozof? Še več, častilci osebnostnega boga ali

božanske Substance so veliko bolj materialistični kot panteisti, ki zavračajo idejo o utelešenem bogu, zaznavajo pa božansko esenco v vsakem atomu. Vsak ve, da budizem ne priznava ne enega ne mnogo bogov. Pa vendar Arhat, za katerega je vsak atom prahu enako prepojen s *svabhavat* (plastično substanco, večno in inteligentno, čeprav brezosebno), kot je on sam, in ki si priza- deva vsrkati *svabhavat* tako, da se istoveti z Vsem, da bi dosegel nirvano, pa mora potovati po isti boleči poti odpovedi, dobrih del in altruizma ter živeti sveto življenje, čeprav manj sebično po svojem vzgibu kot blaženi kristjan. Kaj pomeni prehodna oblika, če je cilj, ki naj bi ga dosegli, ista večna esenca, pa najsi se ta objavlja za človeško zaznavo kot substanca, kot nematerialni dih ali kot *nič*! Priznajmo PRISOTNOST, pa najsi to imenujemo osebnotni Bog ali univerzalno substanco, in prepoznavajmo vzrok, če vsi vidimo učinke. Toda ti učinki so isti za ateista-budista kot za deista-kristjana, in ker je vzrok neviden in nedoumljiv, zakaj bi izgubljali čas s tekanjem za senco, ki je ne moremo zagrabiti. Ko je že vse povedano, tudi največji med materialisti kot tudi najbolj transcendentni od filozofov priznavata vse-prisotnost nekega neotipljivega Proteusa, vsemogočnega v svoji vsenavzočnosti v kraljestvih narave, vključno s človekom; Proteusa, nedeljivega v njegovi esenci, in izmi- kajajoči se obliki, pa vendar pojavljajočega se v vseh in vsaki obliki; in ki je tu in tam ter povsod in nikjer; ki je Vse in nič; povsod navzoč, pa vendar Eden; univerzalna Esenca, ki povezuje, veže, vsebuje vsako stvar, je vsebo- vana v vsem. Kje je teolog, ki bi lahko šel od tu naprej? Da bi bili teozofi, je dovolj, če prepoznamo te resnice, kajti to prepoznavanje je isto kot priznava- nje, da ne le človeštvo - sestavljeno iz tisoče ras - ampak da je tudi vse, kar živi in vegetira, na kratko, vse, kar je, narejeno iz iste esence in substance, oživlja isti duh, in je posledično zato vse v naravi, najsi fizično ali moralno, povezano v solidarnosti. Nekje drugje v *The Theosophist*-u smo že povedali, da "rojeno v Združenih Državah Amerike, je bilo Teozofsko društvo zasnova- no po modelu dežele svojega rojstva." Ta je, kakor vemo, iz svoje Ustave izpustila ime Bog, iz strahu, so rekli Očetje Republike, da bi beseda lahko nekega dne postala pretveza za državno religijo; kajti v okviru zakona so želeli zagotoviti popolno enakost vsem religijam, tako da bi vsaka oblika podpirala Državo, ki bi nato povratno ščitila vse.

Teozofsko društvo je bilo ustanovljeno na tem odličnem modelu ... In ker ima vsaka Veja [krog ali loža], kot tudi vsak član, vso svobodo, da izpoveduje

katerokoli religijo in preučuje katerokoli filozofijo ali znanosti, le da ostane združen v zvezi solidarnosti ali bratstva, se naše društvo lahko resnično imenuje "Republika Vesti".

Čeprav svoboden, da sledi katerikoli intelektualni smeri, ki mu je všeč, pa mora vendar vsak član našega društva imeti nek razlog, zakaj naj bi mu pripadal, kar pomeni, da mora vsak član prispevati svoj delež, četudi je ta lahko majhen, k mentalnemu ali kakšnemu drugemu delu v korist vseh. Če nekdo ne dela za druge, potem nima pravice, da bi se imenoval Teozof. Vsi si morajo prizadevati za svobodo človeškega mišljenja, za izločitev sebičnih in sektaških vraževerij in za odkrivanje vseh resnic, ki so v dosegu človeškega uma. Tega cilja ni mogoče doseči z večjo gotovostjo kot z negovanjem povezanosti v intelektualnem delu. Noben pošten delavec, noben resen iskalec ne more ostati praznih rok in težko bi obstajala moški ali ženska, pa naj sta še tako zaposlena, kot mislita, ki ne bi bila sposobna prispevati svojega dolga, moralnega ali gmotnega, na oltar resnice. Zato je dolžnost predsednikov vej in sekcij, da poskrbijo, da ostaja teozofski panj brez tistih trotoev, ki zgolj brenčijo ...

Pred seboj imamo sijajne možnosti v prihodnosti. To je zopet ura velikega cikličnega obrata naraščajoče plime mističnega mišljenja v Evropi. Na vseh straneh nas obdaja ocean univerzalne znanosti - znanosti o večnem življenju -, ki na svojih valovih nosi pozabljene in potopljene zaklade izginulih generacij, še neznane zaklade za sodobne civilizirane rase. Močan tok, ki se dviguje iz vodnih globin, iz globin, kjer ležijo predzgodovinska učenja in umetnosti, ki so jih pogoltnili predpotopni velikani - polbogovi, pa čeprav zgolj obrisi smrtnih ljudi - ta tok pljuska v naš obraz in mrmra: "Tisto, kar je bilo, še obstaja; tisto, kar je bilo pozabljeno, za eone pokopano v globinah jurskih plasti, se lahko znova pojavi. Pripravite se."

Srečni tisti, ki lahko tolmačijo jezik elementov. Toda na kaj se vežejo tisti, za katere beseda element nima nobenega drugega pomena kot le tistega, ki sta ji ga dali fizika ali materialistična kemija? Ali jih bo visoki val velikih voda ponesel proti dobro znanim obalam, ko bodo v bližajočem se potopu izgubili tla pod nogami? Ali jih bo poneslo proti vrhovom novega Ararata, proti višinam luči in sončne svetlobe, kjer se nahaja polica, na katero je

mogoče varno položiti nogo, ali pa jih bo morda, takoj ko se bodo skušali boriti proti neustavljivim valovom neznanega elementa, pogoltnilo brezdanje brezno?

Pripraviti se moramo in preučiti resnico z vseh vidikov, si prizadevati, da ne bi zanemarili ničesar, če ne želimo pasti v brezno neznanega, ko bo odbila ura. Nesmiselno se je prepuščati naključju in čakati na intelektualno in psihično krizo, ki se pripravlja, z brezbriznostjo, če že ne z skrajno neumno nevero, rekoč, da nas bo v najslabšem primeru dvigajoča se plima naravno ponesla proti obali; kajti zelo verjetno je, da plimski val ne bo odložil nič drugega kot truplo. Boj bo strahovit in v vsakem primeru med surovim materializmom in slepim fanatizmom na eni strani ter filozofijo in misticizmom na drugi - misticizmom, tisto bolj ali manj prosojno tančico, ki skriva večno Resnico.

Vendar pa ni materializem tisti, ki si bo zagotovil prevlado. Vsak fanatik, ki ga njegove ideje ločijo od univerzalnega aksioma "Ni religije višje od Resnice" [ali: Nobena religija ni nad Resnico], ga bo že samo to dejstvo zavrnilo kot nevreden kamen z novega Oboka, imenovanega *Človeštvo*. Premetavan od valov, gnan od vetrov, namotan na ta element, ki je tako strašen, ker je neznan, se bo kmalu znašel v prepadu ...

Pa vendar mora biti tako in ne more biti drugače, ko zaradi pomanjkanja goriva ugasne umetni in hladni plamen sodobnega materializma. Tisti, ki se ne morejo navaditi na idejo o duhovnem Egu, živi duši in večnem Duhu v materialnem ovoju (ki dolguje svoj utvaren obstoj tem principom); tisti, za katere je veliko upanje na nek obstoj onstran groba nevšečnost, zgolj simbol za neznano količino, ali pa predmet verovanja *sui generis*, rezultat teoloških in mediumističnih halucinacij - ti bodo naredili dobro, če se pripravijo na najslabše razočaranje, ki bi ga lahko za njih hranila prihodnost. Kajti iz globin teme, motnih voda materialnosti, ki z vseh strani pred njimi skrivajo obzorja velikega Onstran, se v teh zadnjih letih stoletja dviguje mistična sila. V najboljšem primeru je le prvo nežno šumenje, vendar pa nadčloveško šumenje - "nadnaravno" le za vraževerne in nevedne. Duh resnice sedaj prehaja preko obraza temnih voda in pri tem jih sili v izlivanje duhovnih zakladov. Ta duh je sila, ki je ni mogoče ovirati ne ustaviti. Tiste, ki jo prepoznajo in čutijo, da

je to vzvišeni trenutek njihove rešitve, bo povzdignila in ponesla onstran utvar velike astralne kače. Veselje, ki ga bodo izkusili, bo tako ostro in silovito, da jih bo blaženost, če ne bodo mentalno ločeni od svojih teles iz mesa, prebodla kot ostro jeklo. To, kar bodo izkusili, ne bo ugodje, ampak blaženost, ki je slutnja vedenja bogov, vedenja o dobrem in zlem, in o sadovih drevesa življenja.

Toda, četudi je današnji človek lahko fanatik, skeptik ali mistik, mora postati povsem prepričan, da je zanj nekoristno, če se bori proti dvema moralnima silama, ki se sedaj sproščata v najhujšem spopadu. On je prepuščen na milost teh dveh nasprotnikov in zaščititi ga ni sposobna noben posredna sila. Gre za vprašanje izbire, ali naj se brez boja prepusti valu mistične evolucije ali pa trpi zaradi reakcije moralne in psihične evolucije ter se tako znajde v pogubi vrtinca novega plimovanja. V sedanjem času je ves svet - s svojimi centri visoke inteligence in človeške kulture, s svojimi glavnimi točkami političnega, umetniškega, literarnega in trgovinskega življenja – v zmedu in nemiru; vse se stresa in drobi v svojem gibanju k preoblikovanju. Ni koristno ostati slep, ni koristno upati, da bi kdorkoli lahko ostal nevtralen med dvema nasprotnima silama; človek mora izbrati ali eno ali drugo, ali pa se bo zrušil med njima. Človek, ki si domišlja, da je izbral svobodo, a kljub temu ostaja potopljen v ta brbotajoči kotel, pehajoč se za gnilo materijo, imenovano družbeno življenje, najbolj strahovito izdaja svoj lastni božanski Jaz; izdajstvo, ki bo zaslepilo ta Jaz za dolgi niz prihodnjih inkarnacij. Vsi vi, ki se obotavljate na poti teozofije in okultnih znanosti, ki drgetate na zlatem pragu resnice - edinem v vašem dosegu, kajti vsi ostali so vas razočarali drug za drugim - se pošteno soočite z veliko Realnostjo, ki se vam ponuja. Te besede so namenjene zgolj mistikom, le za njih imajo kakršenkoli pomen; kajti za tiste, ki so že izbrali, so besede v prazno in nekoristne. Toda vi, okultisti, kabalisti in teozofi, vi dobro veste, da je Beseda, stara kot svet, pa čeprav za vas nova, zazvenela na začetku tega cikla in da njena zmožnost leži, nezaznana od drugih, skrita v vsoti števil leta 1889; vi dobro veste, da je pravkar udarila nota, ki je še nikoli ni slišalo človeštvo te dobe; in da se je razkrila nova Ideja, dozorela zaradi sil evolucije. Ta Ideja se razlikuje od vsega, kar je bilo proizvedeno v devetnajstem stoletju; vendar pa je istovetna z mišljenjem, ki je bilo prevladujoči ton in ključna nota vsakega stoletja, še posebej zadnjega - popolna svoboda mišljenja za človeštvo.

Zakaj bi dušili in zatirali nekaj, česar ni mogoče uničiti? Zakaj bi se borili, ko ni druge izbire kot ta, da si dovolite, da vas vrh duhovnega vala ponese v samo nebo, onstran zvezd in vesolja, ali pa padete v zevajoče brezno oceana materije? Zaman so vaši napor, da bi premerili neizmerljivo, da bi dosegli konec te čudovite materije, tako povečane v našem stoletju; kajti njene korenine rastejo v duhu in v Absolutnem; one ne obstajajo, pa čeprav večno *so*. Ta nenehen stik z mesom, krvjo in kostmi, utvaro diferencirane materije, vas le zaslepljuje; in bolj ko prodirate v področje neotipljivih atomov kemije, bolj boste prepričani, da obstajajo le v vaši domišljiji. Ali resnično pričakujete, da boste v njih našli vso resnico in vso realnost obstoja? Kajti na vratih vsakega je Smrt, ki čaka, da jih bo zaprla za ljubljeno dušo, ki beži pred njenim zaporom, za dušo, ki je edina naredila telo za realnost; le kako se lahko večna ljubezen poveže z molekulami materije, ki se spreminjajo in izginjajo? ...

Toda vi, prijatelji in bralci, ki stremite po nečem večjem, kot je le življenje hrčka, ki neprenehoma obrača isto kolo; vi, ki ste tako silni, da se ne zadovoljite s kipenjem kotla, katerega brbotanje ne ustvari ničesar; vi, ki ne pomešate gluhih odmevov, tako starih kot svet, z božanskim glasom resnice; pripravite se na prihodnost, o kateri so si drznili sanjati le redki med vami, če že niso stopili na pot. Kajti vi ste izbrali pot, ki se, čeprav na začetku trnjeva, kmalu razširi in vas povede do božanske resnice. Na začetku poti lahko svobodno dvomite, svobodno lahko zavrnete ali sprejmete govornice o tem, kar se uči o viru in vzroku te resnice, vendar pa ste vedno sposobni slišati, kaj vam pravi njen glas, in vedno lahko preučujete učinke ustvarjalne sile, ki prihaja iz globin neznanega. Izsušena zemlja, po kateri se ob koncu te dobe duhovnega pomanjkanja in čisto materialne preobjedenosti giblje sedanja generacija ljudi, potrebuje nad svojim obzorjem duhovno znamenje, mavrico, kot simbol upanja. Kajti bolj kot vsa stoletja pred tem našim devetnajstim je to najbolj kriminalno. Kriminalno v svoji strašljivi sebičnosti, v svojem skepticizmu, ki se kremži že ob sami ideji o čemerkoli onstran materialnega; v svoji idiotski brezbriznosti do vsega, kar ne pripada osebnostnemu jazu; bolj kot katerokoli od predhodnih stoletij nevednega barbarizma in intelektualne teme. Naše stoletje je treba rešiti pred njim samim, še preden udari njegova zadnja ura. Kajti za vse tiste, ki vidijo sterilnost in norost obstoja, zaslepljenega od materializma in kruto brezbriznega za usodo soseda, je nastopil trenutek delovanja; sedaj je čas, da predajo vse svoje energije, ves svoj pogum in vse

svoje napore veliki intelektualni reformi. To reformo lahko opravi le Teozofija in, dodajmo, Okultizem ali modrost Vzhoda. Poti, ki vodijo do nje, so mnoge; vendar pa je modrost ena. Umetniške duše si jo predstavljajo, tisti, ki trpijo, o njej sanjajo, čisti v srcu jo poznajo. Tisti, ki delajo za druge, ne morejo ostati slepi za njeno realnost, pa čeprav je morda ne prepoznajo vedno po njenem imenu. Le lahkotni in prazni umi, sebični in nekoristni troti, zmedeni od lastnega brenčanja, bodo ostali brez védenja o vzvišenem idealu. Obstajali bodo še naprej, dokler življenje ne bo za njih postalo boleče breme.

Vendar pa moramo jasno vedeti: te strani niso zapisane za množice. Niso ne poziv k reformam ne nek napor, da bi prepričali v naše poglede tiste, ki imajo v življenju srečo; naslovljene so le na tiste, ki so jih po ustroju sposobni dojeti, na tiste, ki trpijo, na tiste, ki so lačni in žejni neke Realnosti v tem svetu kitajskih senc. In zakaj se ne bi ti izkazali za dovolj pogumne, da zapustijo svoj svet ničevih poslov, predvsem pa svojih ugodij in celo osebnih interesov, razen tedaj, ko ti interesi tvorijo del njihovih dolžnosti do lastnih družin ali drugih? Nihče ni toliko zaposlen ali reven, da ne bi mogel ustvariti plemenitega ideala in mu slediti. Zakaj bi se torej obotavljali pri očiščevanju poti do tega ideala, navkljub vsem zaprekam, preko vsake spotikajoče ovire, preko vsake nepomembne zapreke družbenega življenja, da bi korakali naravnost, dokler ne dosežejo cilja? Tisti, ki bodo opravili ta napor, bodo kmalu ugotovili, da “ozka vrata” in “trnjeva pot” vodita do širnih dolin brezmejnega obzorja v tisto stanje, kjer ni več smrti, ker človek občuti, da znova postaja bog! Res je, da so prvi zahtevani pogoji, da bi ga dosegli, popolna nezainteresiranost, brezmejna predanost za blagostanje drugih ter popolna ravnodušnost do sveta in njegovih mnenj. Da bi opravili ta prvi korak na poti do ideala, mora biti vzgib popolnoma čist; nobena nevredna misel ne sme odtegniti oči od pogleda na cilj, noben dvom ali omahovanje ovirati čutenja. Obstajajo moški in ženske, ki so za to povsem usposobljeni, katerih edini cilj je bivanje pod zaščito njihove Božanske Narave. Naj bodo ti torej vsaj toliko pogumni, da živijo življenje in ga ne skrivajo pred očmi drugih! Nobeno mnenje drugega ne bi smelo biti obravnavano kot višje od glasu človekove lastne vesti. Dovolimo torej tej vesti, da se razvije do svoje najvišje stopnje, da nas vodi v vseh običajnih dejanjih v življenju. V zvezi z vodenjem našega notranjega življenja pa osredotočimo vso našo pozornost na ideal, ki smo si

ga zastavili, in glejmo onstran, ne da bi najmanjšo pozornost posvetili blatu na naših nogah ...

Tisti, ki so sposobni opraviti ta napor, so resnični Teozofi; vsi drugi so le člani, bolj ali manj brezbrizni in zelo pogosto nekoristni.

(Odlomki iz članka, objavljenega v *La Revue Theosophique*, Pariz, 21. marec 1889. Prevod I.P.)

Zdi se mi, da bi naše delo (op. v Teozofskem društvu) moralo biti predvsem svobodno; mislim pa, da niste svobodni, če ne morete povsod bivati v duhu svobode, če ne morete bivati v vsaki veri, v vsakem človeškem stanju življenja, v vseh brezštevilih protislovjih in se v popolnosti, lepoti in radosti počutiti doma. Razviti moramo sposobnost, da se počutimo doma, svobodni v vseh protislovjih, oblikah, ceremonijah, omejitvah, da smo kralji v njih, kajti naša moč gibanja nima meja. Občutek imam, da je posameznik, ki pravi “ceremonije me ne zanimajo,” nesvoboden posameznik. Občutek imam, da je posameznik, ki pravi “religija me ne zanima,” nesvoboden posameznik. Posameznik, ki pravi “jaz imam raje to deželo kot tisto, raje ta narod kot oni,” ni svoboden posameznik, temveč ujetnik. Življenje je univerzalno bodisi v neki obliki, ceremoniji, veri, narodu ali posamezniku. Ne glede na obliko je v vsaki življenje, je Bog, je rast, je resnica. In teozof, ki je ljubitelj Univerzalne Modrosti, bi se moral biti sposoben osvoboditi vseh teh načinov objavljanja resnice in življenja. Mislim, da se moramo v naših objavljanjih resnice naučiti biti takšni, ne pa negativni, rekoč “to ni resnica, tisto ni resnica, resnice ni drugod”. V našem objavljanju resnice moramo biti pozitivni, rekoč “resnica je povsod”.

(Teozofija in resnica, del članka Georgea S. Arundale; prevod A.R.)

Na voljo imamo knjige:

H. P. Blavatsky, *Ključ k teozofiji* (Knjiga razloži osnove starodavne Modrosti.)

H. P. Blavatsky, *Glas tišine* (Knjižica starodavnih naukov za resne iskalce.)

I. K. Taimni, *Samokultura* (Delo natančno oriše celotno notranjo, nevidno naravo človeka, razloži način in pogoje za razvoj njegovih nevidnih teles ter opiše njihov pomen; podaja oris ozaveščanja in samospoznanja ter uvod v razumevanje joge.)

Alcyone (J. K.), *Ob nogah učitelja* (Drobna knjižica z jedrnato, a razumljivo obravnavo etično-moralnih temeljev življenja in duhovne poti.)

Obvestilo: internetna stran Mednarodnega Teozofskega društva s sedežem v Adyarju, Chennai, Indija: <http://www.ts-adyar.org>

Predsednik: Tim Boyd

Podpredsednica: dr. Deepa Padhi

Tajnica: Marja Artamaa

Blagajničarka: Nancy Secrest

Publikacija: The Theosophist

Sedež: ADYAR, CHENNAI (MADRAS) 600 020, INDIA

Teozofsko društvo v Sloveniji

Predsednica: Irena Primc

Podpredsednik: Branko Starič

Tajnica: Milena Podjed Fabjančič

Publikacija: Teozofska misel

Sedež: Kajuheva ul. 9, 3000 Celje

Tel.: 040/463-209 ali 031/316-124

E-mail: irenaprimc3@gmail.com

Internetna stran: www.teozofskodrustvo.si

TEOZOFSKO DRUŠTVO je organizacija razmišljujočih ljudi, pripadnikov katere koli ali nobene verske organizacije. Združujejo jih soglasje s tremi cilji Društva, želja, da bi odpravili sovraštvo med verami in pritegnili ljudi dobre volje ne glede na njihovo versko prepričanje, ter želja, da bi preučevali verske resnice in delili izsledke svojih dognanj z drugimi.

Ne veže jih nikakršna izjava skupnega prepričanja, ampak le skupno iskanje in težnja po resnici. Menijo, da je resnico treba iskati s študijem, razmišljanjem in predanostjo visokim idealom.

Resnica je zanje nagrada, vredna naporov, ne dogma, ki jo postavi avtoriteta. Menijo, da bi prepričanje moralo biti rezultat individualnega študija ali intuicije in da ne more biti prehodno. Prepričanje naj temelji na znanju, ne na trditvi. Člani širijo strpnost do vseh, tudi do nestrpnih, vendar ne kot ugodje, ki ga podarjajo, temveč kot dolžnost, ki jo izpolnjujejo. Nevednost si prizadevajo odpraviti, ne kaznovati. Sleherno religijo vidijo kot izraz božanske modrosti, in dajejo prednost študiju religije, ne zavračanju, ter izpopolnjevanju, ne spreobračanju. Mir je njihovo geslo, kakor resnica njihov cilj.

* * *

TEOZOFIJO sestavljajo resnice, ki so podlaga vsem religijam in jih ne more nobena od njih razglasiti za izključno svojo last. Človeku ponuja filozofijo, ki mu pomaga razumeti življenje in mu kaže, kako pravičnost in ljubezen vodita njegov razvoj. Smrt postavlja na njeno pravo mesto kot ponavljajoči se trenutek v neskončnem življenju ter s tem odstranjuje pregrado k polnejšemu in bolj sončnemu bivanju. Teozofija svetu prinaša ZNANOST DUHA, ker uči razumeti, da je DUH pravi JAZ, um in telo pa sta njegova služabnika. Osvetljuje spise in doktrine religij, tako da razkriva njihove skrite pomene, upravičujoč jih v očeh razuma, kakor so bile vedno upravičene v očeh intuicije.

Člani Teozofskega društva preučujejo te resnice, teozofi pa si jih prizadevajo živeti. Vsakdo, ki je voljan preučevati, biti strpen, si prizadevati in vztrajno delati, je dobrodošel kot član, in od njega je odvisno, ali bo postal pravi teozof.

Teozofsko društvo
je bilo ustanovljeno v New Yorku
17. novembra 1875.

Pozneje je sedež preneslo v Indijo
in 3. aprila 1905
je bilo registrirano v Madrasu (Chennai).

*

Poslanstvo Teozofskega društva je služenje človeštvu z
negovanjem vedno bolj poglobljenega razumevanja in
uresničevanja Večne Modrosti, duhovne samo-preobraz-
be in enosti vsega življenja.

*

Trije cilji Teozofskega društva so:

- * osnovati jedro univerzalnega bratstva med ljudmi, ne glede na raso, vero, spol, socialni položaj in barvo kože
- * spodbuditi primerjalni študij verstev, filozofij in znanosti
- * raziskovati nepojasnjene zakone narave in latentne sile v človeku